

Helle Bonnesen (C)

Spørgsmål om udbudsordning på fødevarerområdet

2. oktober 2020

Kære Helle

Sagsnummer
2020-0806442

Du har den 28. september 2020 stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

Dokumentnummer
2020-0806442-1

Kan Borgmesteren og/eller BUF bekræfte, at der har manglet en udbudsordning på indkøb på fødevarerområdet igennem de seneste to år. Hvis ja, hvad har forløbet været og hvorfor? Hvilke initiativer er der gjort for at rette op på det? Er der andre områder, der på samme måde ikke har været i udbud, som det retteligt bør være?

Besvarelse

Det er korrekt, at leverancen af fødevarer til BUF ikke har været konkurrenceudsat siden 2018.

SKI gennemførte i 2016 et fødevarerudbud, som blev vundet af Hørkram. BC Catering klagede herefter til Klagenævnet For Udbud over tildelingen af kontrakten og evalueringsmodellen i udbuddet. Klagenævnet afsagde kendelse til BC Caterings fordel den 9. februar 2018, og pålagde i den forbindelse SKI at opsige kontrakten med Hørkram. Hørkram indbragte herefter afgørelsen for Landsretten, da de mente, at der var tale om uretmæssig annullation af en aftale jf. udbudslovens § 185 stk. 2. KK valgte i den forbindelse at fortsætte samarbejdet med Hørkram på de vilkår, som var gældende i SKI-udbuddet. Efter sagen blev frafaldet i Landsretten, gennemførte SKI et udbud i 18/19 – som Hørkram igen vandt – hvorefter SKI indgik en ny kontrakt med Hørkram den 16/9-2019.

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

Året før – den 26. september 2018 – indstillede et enig Børne- og Ungdomsudvalg imidlertid til Økonomiudvalget, at Københavns Kommune ikke blev en del af den nye SKI aftale. Denne indstilling blev tiltrådt af ØU den 2. oktober 2018 (se vedhæftede). Årsagen var bl.a. af den nye SKI-aftale alene dækker indkøb over 1.500 kr. Dette ville betyde, at Københavns Kommune skulle have to aftaler på fødevareområdet, hvilket vurderedes at være u hensigtsmæssigt af både praktiske og politiske årsager – se vedhæftede for uddybende.

BUF har netop offentliggjort udbudsmateriale på fødevareområdet med effekt fra januar 2021. Fødevareudbuddet dækker både institutionskøkkener samt kommunens centralkøkkener.

I forhold til spørgsmålet om der udestår andre udbud i BUF, så udestår der på fødevareområdet et udbud i forhold til fersk fisk. Fersk fisk indgår ikke i det samlede fødevareudbud, da det ville udelukke en række af de små og mellemstore leverandører af fersk fisk fra at byde. I forhold til det forestående udbud af fersk fisk kan det oplyses, at BUF sammen med Esbjerg og Køge Kommuner samt Region Nord har valgt at indgå i et projekt finansieret af Veluxfonden, om at få implementeret bæredygtig og sæsonbetonet fisk på menuen i institutionerne. Leverancen af fersk fisk forventes således sendt i udbud inden udgangen af 2020. Endvidere friholdes en række produktgrupper målrettet centralkøkkenerne fra det samlede fødevareudbud, for at kunne udbyde målrettet små og mellemstore virksomheder i overensstemmelse med kommunens målsætning for SMV.

Foruden fødevarer gennemfører BUF løbende udbud af en række BUF specifikke IT-ydelser. Der er pt. ikke forsinkede udbud på disse områder.

Bilag

1. Forvaltningens redegørelse til Intern Revision om forløbet.
2. BUUs indstilling til ØU af 26. september 2018
3. ØUs godkendelse af BUU-indstillingen af 2. oktober 2018
4. BUU-orientering om fødevareudbuddet

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Notat

Redegørelse i forbindelse med whistleblowersag j. nr. 50537

Som kategoriejer for fødevarekategorien er Rikke Clausen Hassenfuss IM7H@kk.dk i Børne- og Ungdomsforvaltningen den rette kontaktperson vedrørende whistleblowersag j. nr. 50537.

Nedenfor gengives ordlyden af angivelsen, efterfulgt af en kort besvarelse på de tre spørgsmål i punkt 1-3 i bilag 2. Herefter beskrives sagsbehandlingen i forbindelse med det omtalte udbud i den relevante forvaltning.

Angivelse 13. maj 2020:

"Københavns Kommune køber årligt for næsten 200.000.000 kr. fødevarer hos Hørkram A/S. Siden 1. juli 2018 har der ikke været en gældende konkurrenceudsat kontrakt med selskabet, hvilket betyder at Københavns Kommune ikke har løftet sin udbudspligt. Børne- og Ungdomsforvaltningen har i en lang periode arbejdet på at lave et nyt udbud, men det er fortsat ikke på plads. Den samlede volumen som Københavns Kommune ligger hos Hørkram, gør det juridisk meget risikabelt at fortsætte med at købe fra firmaet. Dette ville potentielt være men meget dårlig pressesag."

Punkt 1-3, underretning om sagens udfald.

1. På hvilken måde instansen har undersøgt sagen.
 - Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) har redegjort for sagen ved at opridse sagens forløb, herunder refereret til sager forelagt Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) og Økonomiudvalget (ØU) om fødevarerudbuddet, orienteringer af direktionen i BUF og styregruppen for fødevarekategorien.
2. Hvorvidt forvaltningen allerede var bekendt med de indgivne oplysninger (uanset om de var eller siden er blevet bekræftet/afkræftet) forud for modtagelsen af dette brev.

26. maj 2020

Sagsnummer
2020-0122056

Dokumentnummer
2020-0122056-3

Administrativt
Ressourcecenter
Budget
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009383716

www.kk.dk

- Forvaltningen og kategoristyregruppen for fødevarer var allerede bekendt med, at fødevareudbuddet var blevet forsinket i forhold til oprindelig plan.
3. *Hvorvidt indgivne oplysninger, som er blevet bekræftet, har økonomiske konsekvenser for kommunen og/eller borgerne.*
- Den manglende overholdelse af udbudspligten vurderes på nuværende tidspunkt ikke at have økonomiske konsekvenser for kommunen og/eller borgerne. Den aftale kommunen har med Hørkram er billigere end den aftale, som SKI har indgået med Hørkram efter deres nye aftale er kommet i hus. Når BUF får gennemført udbuddet hen over sommeren, påtænkes der at foretages beregninger som ønsket af Venstre ved følgende protokol bemærkning til ØUs behandling af sagen i 2018:
"Venstre ser frem til at få præsenteret resultatet af henholdsvis SKI's og kommunens eget udbud - og dermed få trykprøvet indstillingens hypotese om, at kommunen kan opnå bedre priser på fødevareindkøb ved ikke at tilslutte sig SKI aftalen."

Nedenfor gennemgås de faktorer, som har medført forsinkelser i processen med fødevareudbuddet.

- SKI udbuddet
- Styrket indkøbsfunktion i KK
- Mad- og måltidsstrategien
- Medarbejderressourcer i BUF

Historik på fødevareudbud (2018-0124474)

SKI opsagde 50.90 aftalen med Hørkram med virkning per 30.06.2018, som konsekvensen af en sag ført ved klagenævnet for udbud.

Den 2. oktober 2018 godkendte ØU at Københavns Kommune (KK) ikke blev en del af den kommende SKI aftale, da den nye SKI fødevareaftale alene dækker indkøb over 1.500 kr. Dette ville betyde, at Københavns Kommune skulle have to aftaler på fødevareområdet, én for de store enheder (SKI aftalen), og én for de små enheder, som ofte køber ind for under 1.500 kr. (ny

aftale). Dette vurderede Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) var u hensigtsmæssigt, da to parallelle aftaler forventeligt ville medføre højere priser. Dertil kommer en øget kompleksitet for kommunens indkøbsmedarbejdere ved både anvendelsen af og skelnen mellem to forskellige indkøbsaftaler i kommunens indkøbsløsning Kvantum Indkøb. Endelig var det vurderingen, at to separate aftaler ville kunne medføre mere transport fra flere leverandører, hvilket strider imod det politiske ønske om at mindske trængsel, trafik og CO₂-udledning i København.

KK indgik i stedet en midlertidig kontrakt med Hørkram om fortsat levering til kommunens institutioner (2018-0241460). I den forbindelse og med øje for, at de enheder, der køber ind for mindre end 1.500 kr., ikke havde nogen aftale de kunne benytte i kommunens indkøbssystem, fik BUF forhandlet en aftale med Hørkram, så den tidligere SKI aftale med de fordelagtige priser nu også kunne benyttes af små enheder mod et leveringsgebyr på 250 kr. og med en rabat på øvrigt sortiment på 12 pct. af listepriisen. På den måde kunne BUF give alle institutioner en mulighed for at handle fødevarer gennem Kvantum Indkøb, få del i de fordelagtige priser fra SKI aftalen og give institutionerne et stærkt økonomisk incitament til at samle deres indkøb og dermed reducere transporttrafikken i KK, hvilket er en del af den politiske målsætning om at reducere udledning af CO₂.

Efter den midlertidige kontrakt med Hørkram kom på plads, blev arbejdet med et nyt samlet fødevareudbud igangsat i BUF.

Styrket indkøbsfunktion påbegyndt ultimo 2018 -medio 2019: Januar 2019 forelå Deloitte rapporten om kategoristyring, og her var fødevarer kategoriseret som en selvstændig kategori, der eventuelt skulle placeres i Økonomiforvaltningens Center For Indkøb (CFI). Arbejdet med fødevareudbuddet i BUF blev derfor sat på hold, og ressourcerne i BUF blev i stedet midlertidigt allokert til arbejdet med etableringen af en styrket indkøbsorganisation i KK.

Den 19.03.19 vedtog ØU at BUF har ansvaret for fødevareaftalerne. Sommeren 2019 blev ansvaret for fødevarekategorien derfor placeret i BUF, og frem til december overtog BUF de fødevareaftaler, der tidligere var placeret i CFI, etablerede en styregruppe, udarbejdede en kategoristrategi og foretog en

prioritering af, hvilke kategoriopsummeringsprojekter der skulle fokuseres på i den kommende tid. (2019-0287531)

Mad- og måltidsstrategien, færdig september 2019 (2019-0146132)

Samtidig med dette arbejde udarbejdede KK en strategi for mad og måltidsområdet, som blev vedtaget i september 2019, og denne strategi indeholder mange nye fokuspunkter, der skulle indarbejdes i det kommende fødevareudbud, da KK blandt andet benytter fødevareudbuddet til at opnå politiske målsætninger fremsat på miljøområdet. For at sikre, at disse målsætninger bliver forstået og modtaget af kommende budgivere, er der blevet brugt tid på markedsmodning og brugerinddragelse, for dermed at sikre, at når der stilles nye krav i forbindelse med et udbud, skal det forstyrre produktionen i køkkenerne mindst muligt. Primo marts 2020 lå 1. udkast til kravspecifikationen klar, men blev forhindret udsendelse på grund af Corona. Nu hvor landet er ved at åbne igen, gør BUF klar til at sende materialet i høring hos relevante brugere i KK og hos markedet.

Procesplan for fødevareudbud

Afhængig af høringsprocesserne forventes fødevareudbuddet gennemført sommeren 2020.

14. B-sag: SKI fødevareaftale (2018-0243967)

Børne- og Ungdomsudvalget skal tage stilling til, hvorvidt Københavns Kommune skal tilslutte sig Staten og Kommunernes Indkøbsservices (SKI) fødevareaftale.

Indstilling

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget, at udvalget over for Økonomiudvalget anbefaler,

1. at Københavns Kommune undlader at tilslutte sig SKI-aftalen vedrørende fødevarer og at Københavns Kommune i stedet selv gennemfører et samlet fødevareudbud

Problemstilling

I Københavns Kommunes indkøbspolitik fremgår det, at kommunen som udgangspunkt tilslutter sig de forpligtende SKI-indkøbsaftaler. Det fremgår dog også, at SKI-aftalerne skal kunne dække Københavns Kommunes indkøbsbehov, og at kommunen tager stilling til spørgsmålet om tilslutning fra aftale til aftale.

I forhold til den kommende aftale om fødevarer, ønsker SKI alene at lave en fødevareaftale, der dækker indkøb for over 1500 kroner. De foreslår, at der senere kan laves et særskilt udbud for mindre indkøb. Dette vurderer Børne- og Ungdomsforvaltningen er uhensigtsmæssigt for Københavns Kommune. To aftaler vil forventeligt medføre højere priser og gøre indkøb mindre overskueligt for kommunens indkøbsmedarbejdere. Samtidig kan to parallelle aftaler medføre mere transport fra leverandører, hvilket strider imod politiske ønsker om at mindske trængsel, trafik og CO₂-udledning i København. Endelig er det uklart, hvornår SKI vil kunne udbyde en aftale for mindre indkøb og dermed have aftaledækket hele Københavns Kommunes fødevareindkøb.

Det kræver en beslutning i det relevante fagudvalg og en efterfølgende beslutning i Økonomiudvalget, hvis kommunen skal stå udenfor en SKI-indkøbsaftale. Børne- og Ungdomsforvaltningen er den forvaltning i kommunen, som indkøber flest fødevarer og har ansvaret for udbuddet af fødevarer i hele Københavns Kommune, hvorfor sagen inden forelæggelse for Økonomiudvalget behandles i Børne- og Ungdomsudvalget. Børne- og Ungdomsforvaltningen er i løbende dialog med de øvrige forvaltninger og Københavns Ejendomme og Indkøb.

SKI indledte en 4-ugers tilmeldingsperiode den 14. september 2018 og har meddelt, at det efter denne periodes udløb – den 12. oktober 2018 - ikke længere vil være muligt at tilslutte sig. Det er derfor nødvendigt, at der hurtigst muligt træffes beslutning om, hvorvidt Københavns Kommune skal indgå i SKI's fødevareudbud eller ej. Ved tilslutning forpligter kommunen sig til at benytte den kommende aftale inden udbuddet er gennemført og de endelige priser kendes.

Løsning

Børne- og Ungdomsforvaltningen vurderer, at det vil være mest fordelagtigt for Københavns Kommune selv at gennemføre et udbud for fødevarer og lave en samlet aftale til alle Københavns Kommunes enheder (på nær vores to centralkøkkener). En samlet aftale vil gøre indkøb lettere at håndtere for indkøbsmedarbejdere i kommunens mange enheder, sikre kommunen et bedre overblik over vareindkøb og købsmønstre samt øge e-handel gennem brugen af Kvantum Indkøb.

Med to parallelle aftaler vil indkøbsprocessen derimod blive mindre gennemskuelig, ligesom flere leverandører vil medføre dobbelt transport, hvilket strider imod politiske ønsker om at mindske trængslen i byen og sikre et grønnere København for byens borgere.

Ved at gennemføre ét samlet udbud vil Københavns Kommune forventeligt også opnå bedre priser. I København vægtes økologiske fødevarer højt, mens efterspørgslen på konventionelle varer er langt større i resten af landet. Økologiske varer udgør derfor også kun en mindre del af SKI's udbudsliste, hvorfor Københavns Kommune formentlig vil skulle betale mere for de økologiske varer ved at indgå i SKI-aftalen, end hvis kommunen selv gennemførte et fødevareudbud. Desuden vurderer forvaltningen, at SKI i kraft af den måde, de kvalitetstester varerne på, ikke vil kunne garantere fødevarer af høj kvalitet.

En samlet aftale giver samtidig mulighed for at arbejde med en mere effektiv og grøn levering af fødevarer, idet leverancer i samme område vil kunne koordineres og sammenlægges. Københavns Kommune vil i udbuddet også kunne stille krav til de bydende leverandører om anvendelse af miljøvenlig transport – f.eks. kunne leverandører forpligte sig til, at erstatte gamle biler med hybridbiler.

På denne baggrund vurderer Børne- og Ungdomsforvaltningen at det er mest fordelagtigt for Københavns Kommune ikke at indgå i SKI-indkøbsaftalen på fødevareområdet. I stedet foreslår forvaltningen, at kommunen selv gennemfører et samlet fødevareudbud, der inkluderer alle kommunens enheder.

Økonomi

Årligt købes der i Københavns Kommune fødevarer for omkring 280 mio. kr.

Københavns Kommune kan forventeligt opnå bedre priser på fødevareindkøb ved ikke at tilslutte sig SKI's aftale. Det skyldes kommunens store indkøb af økologi, den fulde aftaledækning for alle kommunens enheder, og at leverancer vil kunne koordineres og sammenlægges, idet kommunens enheder ligger tæt på hinanden.

Baseret på det beløb, som kommunen brugte på SKI-aftalen i 2017, betaler leverandørerne årligt 2,9 millioner kroner for at indgå i aftalen. Over en fireårig periode svarer dette til ca. 11,7 millioner kroner - en udgift, som leverandørerne tager højde for i deres prissætning, og som Københavns Kommune derfor i et vist omfang vil kunne undgå, hvis kommunen selv gennemfører et udbud. Kommunen vil dog, hvis det besluttes ikke at indgå i SKI-aftalen, skulle påregne en udgift i forbindelse med at

udfærdige og køre udbuddet, ligesom der efter endt udbudsperiode må forventes at skulle bruges penge på at drifte de aftaler, som indgås.

Børne- og Ungdomsforvaltningen forventer hurtigt at kunne gennemføre et samlet fødevareudbud, som inkluderer både store og små enheder, hvorfor der tidsmæssigt ikke vil være stor forskel på, om Københavns Kommune vælger at gennemføre eget udbud eller tilslutte sig SKI-aftalen. Forvaltningen anbefaler imidlertid, at Københavns Kommunes eventuelle udbud først igangsættes efter SKI-udbuddet er afsluttet, da dette kan medføre bedre priser. Kommunens fødevareindkøb sker frem til nye aftaler indgås gennem Hørkram, som der er indgået en midlertidig aftale med.

Videre proces

Sagen skal behandles i ØU, forventeligt den 2. oktober 2018.

Tobias Børner Stax

Sti Andreas Garde

Beslutning

Indstillingen blev godkendt.

København har lige nu et højt smittetal, og corona-virus påvirker en del tilbud og services, som er ændrede eller åbne med restriktioner. [Læs mere på kk.dk/corona](https://kk.dk/corona)

3. Staten og Kommunernes Indkøbsservices kommende aftale om fødevarer (2018-0241460)

Bilag

Bilag 1 - Indstilling til Børne- og Ungdomsudvalget af den 26. september 2018

Økonomiudvalget skal tage stilling til, hvorvidt Københavns Kommune skal tilslutte sig Staten og Kommunernes Indkøbsservices (SKI) kommende aftale vedrørende fødevarer.

Sagsfremstilling

Indstilling

Økonomiforvaltningen indstiller over for Økonomiudvalget,

1. at det godkendes, at Københavns Kommune ikke tilslutter sig den kommende SKI-aftale vedrørende fødevarer.

Problemstilling

Af Københavns Kommunes indkøbspolitik fremgår det, at kommunen som udgangspunkt tilslutter sig de forpligtende indkøbsaftaler hos den tværoffentlige indkøbsorganisation SKI. Det fremgår samtidig, at SKI-aftalerne skal kunne dække Københavns Kommunes indkøbsbehov, og at kommunen tager stilling til spørgsmålet om tilslutning fra aftale til aftale.

I forhold til den kommende aftale om fødevarer, ønsker SKI alene at lave fødevareaftale, der dækker indkøb over 1500 kr. To aftaler om fødevarer med SKI – én for kommunens store enheder, og én for de små enheder, som ofte køber ind for under 1500 kr. – vurderes af Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) uhensigtsmæssig for Københavns Kommune. Det skyldes, at to parallelle aftaler forventeligt vil medføre højere priser og gøre det mindre overskueligt for kommunens indkøbsmedarbejdere at gøre brug af aftalerne gennem indkøbsløsningen, Kvantum Indkøb. Ved at foretage indkøbet gennem Kvantum Indkøb sikres det, at der indkøbes de rette varer og at kommunens politiske beslutninger omkring indkøb bliver efterlevet.

BUF vurderer desuden, at to parallelle SKI-aftaler kan medføre mere transport fra flere leverandører, hvilket strider imod det politiske ønske om at mindske trængsel, trafik og CO₂-udledning i København. Endelig er det ikke afklaret, hvornår SKI forventer at kunne udbyde en aftale for indkøb under 1500 kr., og dermed have aftaledækket hele Københavns Kommunes indkøb af fødevarer.

En beslutning om ikke at tilslutte Københavns Kommune til en SKI-aftale skal træffes i det relevante fagudvalg og efterfølgende i Økonomiudvalget. BUF er ansvarlig for udbuddet af fødevarer i Københavns

Kommune, og er også den af kommunens forvaltninger, der indkøber flest fødevarer, hvorfor beslutningen om ikke at tiltræde SKI-aftalen er blevet behandlet i Børne- og Ungdomsudvalget inden forelæggelse for Økonomiudvalget. På Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 26. september 2018 forelægges udvalget indstillingen om, at Københavns Kommune ikke skal tilslutte sig den kommende SKI-aftale vedrørende fødevarer jf. bilag 1.

Løsning

BUF vurderer, at det vil være mest fordelagtig for Københavns Kommune selv at gennemføre et udbud for fødevarer og lave en samlet aftale til alle Københavns Kommunes enheder (på nær de to centralkøkkener). En samlet aftale vil gøre indkøb lettere for indkøbsmedarbejderne i kommunens mange enheder, sikre et bedre overblik over vareindkøb og købsmønstre samt øge e-handel gennem brugen af Kvantum Indkøb, hvilket bl.a. er med til at sikre, at kommunens politiske beslutninger omkring indkøb bliver efterlevet.

Ved at lave en samlet aftale til kommunens enheder vil Københavns Kommune forventeligt opnå bedre priser, særligt på økologiske fødevarer. I København vægtes økologiske fødevarer højt, mens efterspørgslen på konventionelle varer er langt større i resten af landet. Derfor udgør økologiske varer en mindre del af SKI's udbudsliste, og Københavns Kommune vil forventeligt skulle betale mere for de økologiske varer, end hvis kommunen selv gennemførte et fødevarerudbud.

Samtidig giver en samlet aftale mulighed for at arbejde med en mere effektiv og grøn levering af fødevarer og på den måde leve op til de politiske ønsker om at reducere trafik og trængsel. En samlet aftale vil forventeligt også medføre besparelser på transport, fordi leverancer i samme område vil kunne koordineres og sammenlægges.

Endelig vil kommunen kunne integrere aftalen bedre i Kvantum Indkøb, fordi der her vil være en leverandør uafhængigt af, om beløbet er over eller under 1500 kr., og få et bedre overblik over vareindkøb, indkøbsmønstre og udgifter ved selv at gennemføre et samlet udbud for alle enheder.

Økonomi

Københavns Kommune kan forventeligt opnå bedre priser på fødevarerindkøb ved ikke at tilslutte sig SKI's aftale. Det skyldes kommunens store indkøb af økologi, den fulde aftaledækning for alle kommunens enheder, og at leverancer vil kunne koordineres og sammenlægges, i det kommunens enheder ligger tæt på hinanden.

Københavns Kommune vil, hvis det besluttes ikke at tilslutte sig SKI-aftalen, skulle påregne en udgift i forbindelse med at udfærdige og gennemføre udbuddet, ligesom der efter endt udbudsperiode må forventes udgifter til at drifte de aftaler, som indgås med leverandører. Alternativt vil udgifter til at drifte aftalerne skulle afholdes af SKI, og vil indgå i de priser, som Københavns Kommune skal betale til leverandørerne.

Der indkøbes årligt fødevarer for omkring 280 mio. kr. i Københavns Kommune.

Videre proces

Såfremt Økonomiudvalget godkender ikke at tilslutte Københavns Kommune til den kommende SKI-aftale vedrørende fødevarer, vil dette blive meddelt SKI, hvorefter Københavns Kommune vil gennemføre eget

udbud.

Københavns Kommune forventer at have gennemført eget udbud, som dækker både små og store enheders indkøb af fødevarer, relativt hurtigt, hvorfor der tidsmæssigt ikke vil være den store forskel på, om Københavns Kommune vælger at gennemføre eget udbud eller tilslutte sig SKI-aftalen. BUF anbefaler dog, at udbuddet først igangsættes efter SKI's udbud.

SKI har indledt en tilslutningsperiode til fødevareaftalen den 14. september 2018, som udløber den 12. oktober 2018. Herefter sender SKI aftalen i udbud. Såfremt Københavns Kommune ønsker at gøre brug af aftalen, skal kommunen derfor tilslutte sig senest den 12. oktober. SKI's aftale forventes at træde i kraft marts/april 2019.

Peter Stensgaard Mørch

Mads Grønvall

Beslutning

Dagsordenspunkt 3: Staten og Kommunernes Indkøbsservices kommende aftale om fødevarer (2018-0241460)

Økonomiudvalgets beslutning i mødet den 2. oktober 2018

Indstillingen blev godkendt uden afstemning.

Venstre afgav følgende protokolbemærkning:

“Venstre ser frem til at få præsenteret resultatet af henholdsvis SKI's og kommunens eget udbud - og dermed få trykprøvet indstillingens hypotese om, at kommunen kan opnå bedre priser på fødevareindkøb ved ikke at tilslutte sig SKI aftalen.”

Notat

Orientering om fødevareudbuddet i BUF

Resumé

Dette notat redegør for det igangværende fødevareudbud i BUF, herunder baggrunden for udbuddet og arbejdet med at tilpasse udbuddet til såvel specifikke behov samt politisk besluttede politikker. Redegørelsen kommer i forlængelse af en aktindsigtsanmodning fra Berlingske om Københavns Kommunes indkøb uden for aftaler.

Baggrund

Som en konsekvens af en sag ført ved klagenævnet for udbud, blev den daværende fødevareaftale mellem SKI og Hørkram opsagt gældende fra 30. juni 2018. Den 2. oktober 2018 godkendte Økonomiudvalget at Københavns Kommune (KK) ikke blev en del af den kommende SKI aftale, da den nye SKI fødevareaftale alene dækker indkøb over 1.500 kr. Dette ville betyde, at Københavns Kommune skulle have to aftaler på fødevareområdet, én for de store enheder (SKI aftalen), og én for de små enheder, som ofte køber ind for under 1.500 kr. (ny aftale). Dette blev vurderet uhensigtsmæssigt for indkøbere, som skulle forholde sig til to forskellige aftaler, og dertil ville det medføre øget trafik og stride mod målet om reduceret CO2.

KK indgik i stedet en midlertidig kontrakt med Hørkram om fortsat levering til kommunens institutioner til samme fordelagtige priser som fra SKI aftalen.

Efter den midlertidige kontrakt med Hørkram kom på plads, blev arbejdet med et nyt samlet fødevareudbud igangsat i BUF. Fødevareudbuddet er organiseret i overensstemmelse med styrket indkøbsfunktion (besluttet af ØU 19. marts 2019) med BUF som kategoriejer og en styregruppe med repræsentanter fra SUF, SOF og BUF, som de største aftagere af fødevarer.

Fødevareudbuddet gælder for alle kommunens forvaltninger, og skal dertil tage højde for de ambitioner og politikker, som KK har besluttet indenfor klima- og miljøområdet.

Nedenfor er listet en række af de politikker fødevareudbuddet skal favne:

6. september 2020

Sagsnummer
2020-0210702

Dokumentnummer
2020-0210702-1

Administrativt Ressourcecenter
Økonomi
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009370440

- Inddragelse af verdensmålene i udbud – KK handlingsplan for FN's verdensmål 2017, Indkøbspolitikken 2019-2022
- Partnerskab for Offentlig Grønne Indkøbs krav til fødevarerudbud og EU's Green Public Procurement Guideline – herunder krav til sæson, diversitet, bæredygtigt soja og palmeolie.
- Krav til emballage – PET til ferske fødevarer og sorteringsvejledning samt understøttelse af Forum for cirkulær plastemballages designmanual
- Skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer samt KKs Klima Plan, Indkøbspolitikken 2019-2022.
- Mad og Måltidsstrategien, herunder KK økologikrav om 90 pct. økologi på fødevarer.

Ved at stille grønne innovative krav pusher KK markedet til at bevæge sig i en grønnere retning til glæde for byens borgere.

Arbejdet med at omsætte disse krav er både tids- og ressourcekrævende og kræver en hvis omstillingsparathed, hvorfor der i den forbindelse er konstateret reaktioner fra visse markedsdeltagere. Dermed bliver markedsdialogen mere kompleks, hvilket kræver en god dialog og den nødvendige tid til tilpasning.

Arbejdsgruppen for fødevareruddbuddet har hen over forår og sommeren været i dialog med 5 leverandører (heraf 2 nye aktører) og 3 producenter, og ved høringsfristens ophør den 13. august afgav leverandørerne 768 spørgsmål til sortimentslistens 2.346 varelinjer og 51 overordnede kommentarer til kravspecifikationen og rammeaftalen.

Opsamling og videre proces

Fødevareruddbuddet er nu udsat, hvilket hovedsageligt skyldes dataudfordringer samt en massiv markedsinteresse, hvoraf dele af kommentarerne har snitflader til de ovennævnte politiske målsætninger. Som følge heraf er der behov for afklaring og vurdering.

Fødevareruddbuddet skulle have været offentliggjort den 21. august med ikrafttræden den 1. november 2020, men er således nu blevet udsat til den 25. september 2020 med kontraktstart den 1. januar 2021.

Kultur- og Fritidsborgmester
Franciska Rosenkilde (Å)

Spørgsmål om skolemad

Kære Franciska

Du har den 23. september 2020 via din medlemssekretær stillet følgende spørgsmål til forvaltningen om skolemad:

- 1) Forvaltningen bedes svare på, hvad det vil koste at gøre det gratis for alle københavnske skolebørn at få ét måltid mad om dagen i skoletiden forudsat, at måltidet, der serveres, er uden rødt kød og det eneste på menuen. Derudover bedes forvaltningen redegøre for, hvilke sundhedsmæssige effekter det vil have for skolebørnene, samt hvilke klima- og miljømæssige effekter et sådant tiltag vil have.
- 2) Forvaltningen bedes svare på, hvad det vil koste at gøre det gratis for alle københavnske skolebørn at få ét måltid mad om dagen i skoletiden forudsat, at måltidet, der serveres, er 100% plantebaseret og det eneste på menuen. Derudover bedes forvaltningen redegøre for, hvilke sundhedsmæssige effekter det vil have for skolebørnene, samt hvilke klima- og miljømæssige effekter et sådant tiltag vil have.
- 3) Hvilke initiativer har forvaltningen igangsat for at sikre, at den nye mad- og måltidsstrategi implementeres i EAT-køkkenerne, og hvilke tiltag forventer man at tage fremover for at komme i mål med implementeringen?

Besvarelse

Ad1)

Der er i dag 44 skoler med EAT og 15 madskoler ud af de i alt 69 folkeskoler i Københavns Kommune.

2. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0802207

Dokumentnummer
2020-0802207-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

I EAT-ordningen er der på nuværende tidspunkt økonomi og kapacitet til, at i gennemsnit 25% af eleverne kan købe skolemad, svarende til ca. 6-7.000 elever pr. dag. Hvis der skal leveres EAT til flere elever forudsætter det, at både driftsbudgettet og kapaciteten udvides lokalt på skolerne. På en madskole kan der produceres mad til alle elever på skolen. Der er flere madskoler på vej, herunder de nye, planlagte skoler, der alle planlægges med etableringen af en madskole, undtagen på én skole, hvor der ikke kunne findes plads til det.

I EAT-ordningen er driftsudgiften ca. 54 kr. pr. måltid. På en madskole er driftsudgiften ca. 33 kr. pr. måltid. Dette afspejler de samlede driftsudgifter til råvarer, løn, transport, emballage, IT-system, administration/support, vedligehold, samt finansiering af tilskud til skolemaden til familier med lav indkomst. For at opnå en større kapacitet, vil der være anlægsudgifter forbundet med enten at udvide EAT-faciliteterne på en skole eller at etablere madskole. Udgiften vil afhænge af de lokale forhold.

Forvaltningen har ikke data på de økonomiske konsekvenser for produktionen, hvis der er tale om en menu med kun en ret pr. dag og uden rødt kød.

Forvaltningen har ikke udarbejdet en udregning af hvad det vil koste, hvis alle skolebørn i Københavns Kommune skal tilbydes gratis skolemad.

Forvaltningen kan desværre ikke på nuværende tidspunkt svare på, hvad de sundhedsmæssige eller klima- og miljømæssige effekter vil være ved et sådant tiltag. I forbindelse med implementeringen af Mad- og Måltidsstrategien bliver der udarbejdet pejlemærker for sund og klimavenlig mad i de forskellige sektorer. Pejlemærkerne er under afprøvning på daginstitutionsområdet og bliver derefter implementeret på skoleområdet. Det er en grundig proces, hvor Fødevarainstituttet på DTU analyserer indkøbsdata og fastlægger den aktuelle baseline, og dernæst beregner hvilke ændringer, der skal ske, for at nå i mål med sunde og klimavenlige måltider.

Ad2)

Forskellen ift. spørgsmål 1 er, at der her ønskes en pris på plantebaserede måltider. Dette har forvaltningen ingen beregninger på. Hvad angår de sundhedsmæssige, klima- og miljømæssige effekter henvises til svaret under spørgsmål 1.

Ad3)

Udover de nævnte pejlemærker fra DTU har forvaltningen et samarbejde med Københavns Universitet om at kortlægge klimaaftrykket fra

det centrale EAT-køkken, forvaltningen deltager i et EU-projekt om klimavenlig mad på madskolerne, der er planlagt madspildsmåling og indsatser for at reducere madspild, udvidelse af tilskudsordningen til familier med lav indkomst, eksterne madlæringsforløb (Åben Skole) mv. De forskellige indsatser vil blive beskrevet i den forvaltningsspecifikke implementeringsplan, som hver forvaltning skal til at udarbejde i relation til mad- og måltidsstrategien, og som ØKF udarbejder skabeloner til og styrer processen for i løbet af de næste måneder. Derudover arbejdes der allerede nu på løbende at udvikle skolemadsmenuerne i en mere plantebaseret retning.

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Laura Rosenvinge (A)

Spørgsmål om skole i Bystævneparken

Kære Laura

Du har den 30. september 2020 stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

Jeg ønsker en redegørelse for, hvorfor planer om skolen i bystævneparken er droppet, herunder på hvilket grundlag og hvilken proces der har været omkring det.

Besvarelse

I Budget 2018 blev det besluttet at igangsætte udarbejdelsen af en helhedsplan for Bystævneparken. Planen omfattede bl.a. en to-sporet skole og 20 daginstitutionsgrupper.

Behovsprognoserne for de seneste år angiver et fald i behovet for skolespor i Brønshøj set ift. tidligere prognoser. Af den grund er skolen taget ud af helhedsplanen for Bystævneparken.

Prognosen for 2017 viste et behov på to ekstra skolespor i Brønshøj – det første spor i 2028 og det næste i 2033. I prognosen for 2018 var der fortsat behov for to skolespor – ét i 2029 og et mere i 2034. I 2019 viste prognosen for Brønshøj, at der var behov for ét ekstra skolespor i 2036. I prognosen for 2020 fremgår, at der ikke er et behov for ekstra skolespor i Brønshøj.

BUU har kunnet følge udviklingen i behovet, da behovsprognoserne og tilhørende arealplaner hvert år fremlægges for BUU på udvalgsmøder og budgetseminarer. Af arealplanen fra 2019 fremgår eksempelvis, at der er behov for ét skolespor i Brønshøj, og at der reserveres areal til skole i Bystævneparken, men at planlægningsbevilling afventer behov. Af arealplanen fra 2020 fremgår det, at behovet i Brønshøj allerede er dækket, og at Tingbjerg Skole kan udvides, hvis der opstår et behov. Arealplanen for 2020 blev præsenteret på BUUs budgetseminar i august.

9. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0809918

Dokumentnummer
2020-0809918-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

BUU har desuden behandlet sagen om Bystævneparken i forbindelse med BUU-mødet 22. maj 2019. Her blev udkast til høringsvar vedrørende den daværende udgave af helhedsplanen forelagt BUU som B-sag. Af høringsvaret fremgår bl.a., at *"... BUU lægger vægt på, at den nødvendige skolekapacitet er til stede for de mange nye københavnere. Selv om der ifølge den nuværende prognose, ikke vil være behov for en ny skole i Bystævneparken, skal muligheden for senere at bygge ny skolekapacitet fastholdes."* Siden høringsvaret er behovet for skolespor i Brønshøj, som nævnt, faldet yderligere – der er ikke behov for ekstra spor i Brønshøj og samtidig er det muligt at udbygge Tingbjerg Skole. I den nuværende version af helhedsplanen er der ikke reserveret areal til en skole.

Den nye version af helhedsplanen for Bystævneparken, der er under udarbejdelse, vil blive sendt i høring i offentligheden og i politiske udvalg i foråret 2021 ifølge planen. Endelig vedtagelse af helhedsplanen i TMU, ØU og BR forventes at ske i løbet af sommeren 2021.

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Jens-Kristian Lütken (V)

Spørgsmål om specialtilbud

Kære Jens-Kristian Lütken

Du har den 5. oktober 2020 via din medlemssekretær stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

Spørgsmål 1:

Som opfølgning til mit tidligere stillede spørgsmål til BUF (besvaret d. 15. august 2019, dokumentnr. 2019-0173410-1) om tallet på udslusning af elever i kategori 3 og kategori 4, hvor forvaltningen har svaret at *"vi ikke har valide data for dette på nuværende tidspunkt"*, men at der *"arbejdes på at etablere bedre data"*, som kan fremover rapporteres og dermed sikre bedre ledelsesinformation, vil jeg gerne spørge ind til området igen:

- a. Hvor mange specialelever i kategori 4 er flyttet indenfor det seneste år fra specialskolerne til almenområdet- dvs. visiteret til enten specialklasse eller BUF-flex?
- b. Hvad er normeringen (elevkapacitet) for hver af de kategori 4 specialskoler, der eksisterer i Københavns Kommune, og hvor mange skolepladser er optaget/ledige på nuværende tidspunkt (på de respektive specialskoler), sammenlignet med de seneste 2 år?
- c. Hvor mange specialelever i kategori 3 er flyttet indenfor de seneste 12 mdr. fra specialskolerne til almenområdet, dvs. visiteret til enten specialklasse eller BUF-flex?
- d. Hvad er normeringen (elevkapacitet) for hver af de kategori 3 specialskoler, der eksisterer i Københavns Kommune, og hvor mange skolepladser er optaget/ledige på nuværende tidspunkt (på de respektive specialskoler), sammenlignet med de seneste 2 år?

Jeg vil gerne, at forvaltningen kan svare til hvert delespørgsmål og ikke, som tidligere, slår svarene vedr. kategori 3 og kategori 4 sammen.

21. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0814911

Dokumentnummer
2020-0814911-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

Svar på spørgsmål 1:

Nedenfor er svar på supplerende spørgsmål vedrørende elever, der er visiteret til et kategori 3 og 4 specialundervisningstilbud.

- a. Der er ikke visiteret elever fra specialskoler til henholdsvis en specialklasse eller et BUF-flex-tilbud inden for det seneste år. Elever, der er visiteret til et kategori 4 specialundervisningstilbud, er børn med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder med behov for særlige rammer og ekspertise til at give disse elever de rette udviklingsmuligheder. Alle elever i kategori 4 modtager undervisning på specialskoler, og der er i Københavns Kommune ikke specialklasser for kategori 4. Der har i skoleåret 2018/2019 og skoleåret 2019/2020 været ét barn med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder i BUF-flex i en almen skole. I dette skoleår er der ikke nogen.
- b. Nedenfor er en tabel, som viser antallet af indskrevne på kategori 4-specialskoler i Københavns Kommune pr. 5. september 2020 og pr. 5. september 2018. Den samlede kapacitet for kategori 4-specialskolerne i København udgør 372 pladser i den vejledende kapacitet. Nedenstående tabel illustrerer, hvor mange elever, der var indskrevet på specialskolerne pr. 5. september 2018 og 5. september 2020.

Specialskoler	Antal elever indskrevet	
	5/9-2018	5/9-2020
Fensmarkskolen	95	98
Heerup Skole*	86	87
Strandparkskolen	92	95
Øresundsskolen	115	120
I alt	388	400

* Skolen hed tidligere Skolen i Ryparken

- c. Der arbejdes pt. på at validere og kvalitetssikre tallene for de enkelte elevers placering pr. 5. september 2020. Disse tal vil være tilgængelige november 2020. Derfor er svaret baseret på udviklingen i samme periode fra 2018 til 2019, men tallene pr. 5. september 2020 vil blive eftersendt, når de endelige tal foreligger.

Ser man på bevægelsen blandt elever i kategori 3 fra 5. september 2018 til 5. september 2019, så var der 14 elever, der 5. september 2018 var indskrevet på en specialskole, som pr. 5. september 2019 var registreret som enten i en BUF-flex eller i en specialklasserække på en almen folkeskole. Heraf var 9 elever i gang med en BUF-flex, og 5 elever var indskrevet i en specialklasserække.

- d. Nedenstående tabel illustrerer, hvad normeringen og elevoptaget er på kategori 3-specialskoler i Københavns Kommune pr. 5. september 2018 og pr. 5. september 2020.

Specialskoler	Specialskole eller -klasserække	Normering		Antal elever indskrevet	
		5/9-2018	5/9-2020	5/9-2018	5/9-2020
Kildevældsskolen	Specialklasserække	16	16	17	22
Kirkebjerg Skole	Specialklasserække	40	74	47	87
Kirsebærhave- vans Skole	Specialklasserække	0	64	0	67
Lundehussskolen	Specialklasserække	40	65	40	66
Skolen ved Sundet*	Specialklasserække	52	52	37	35
Tove Ditlevsens Skole	Specialklasserække	8	8	7	8
Engskolen	Specialskole i Kbh.	30	30	32	48
Frederiksgård Skole	Specialskole i Kbh.	26	30	28	47
Frejaskolen	Specialskole i Kbh.	174	174	149	186
Skolen i Charlotttegården	Specialskole i Kbh.	145	177	153	194
Skolen i Peter Vedels Gade	Specialskole i Kbh.	65	65	65	70
Total		596	755	575	830

*Skolen er pt. genhuset.

Spørgsmål 2:

Forvaltningen har i flere svar til politikerspørgsmål i de seneste par år angående det frie skolevalg for specialelever svaret, at forældrene kan vælge et andet specialundervisningstilbud, som svarer til eller er mindre vidtgående end det tilbud, eleven er visiteret til. På den anden side står der både i forvaltningens svar fra d.16 jan 2019 til politikerspørgsmål fra Anna Maria Hede Christensen om BUF flex (dokumentnr.2018-0334000-1), at *"Det er en forudsætning, at der er plads på den ønskede skole, og at de ønskede skole har et tilbud, som er relevant for den pågældende elev"*, og i forvaltningens svar til politikerspørgsmål fra Kåre Traberg Smidt fra d.28 maj 2018 om BUF-flex ordning (dokumentnr.2018-0140617-1), at *"Der er en forudsætning for det frie skolevalg, at det er en relevant plads på den ønskede skole, og a den ønskede skole har et tilbud, som er relevant for det pågældende elev..."*. Forvaltningen bedes redegøre for, hvorvidt det frie

skolevalg, og muligheden til at søge et mindre vidtgående tilbud, hænger sammen med de kriterier og vurderinger om tilbuddet, er relevant/pas-sende osv. til eleven. Har Forvaltningen sikret, at tilbuddene eller visitati-onsprocessen i Københavns Kommune ikke er skruet sammen på en måde, der kun giver adgang til tilbud indenfor den samme kategori specialelever, dog ikke mellem de forskellige kategorier?

- a. Vil et mindre vidtgående tilbud betragtes som relevant for en speci-alelev, visiteret til en mere vidtgående kategori, eller vil specialeleven få et "nej" med begrundelsen at han/hun ikke er i målgruppen til den mindre vidtgående tilbud? F.eks. kan en elev, visiteret til kategori 4 specialskole, søge frit om specialklasser for kategori 3 elever (hvis der er ledige pladser)? Og hvordan ser situationen ud for BUF-flex tilbud-dene på almenkolerne, taget i betragtning, at BUF-flex, til forskel fra basispladserne på børnehveområdet, ikke eksisterer som "norme-rede pladser" eller "tilbud" på forhånd, men skal oprettes som kon-krete projekter for de konkrete elever? Kan en skoleleder på en al-menskole eksempelvis, og /eller Visitationsudvalget forsøge at afvise en specialelev, som søger optagelse, med argumentet, at der ikke fin-des et relevant tilbud (selvom der er ledige pladser på den ønskede skole), inklusivt i tilfældene, hvor den pågældende skole allerede har andre BUF-flex projekter for specialelever i den samme kategori, eller specialelever i en mindre vidtgående kategori? F.eks. vil en elev i kate-gori 3 eller i kategori 4, der søger skoleskift/skolestart på en almen-skole, som i forvejen har BUF-flex tilbud til andre specialelever i kate-gori 3, få et "nej" fra enten skolelederen eller Visitationsudvalget?
- b. Der står i Forvaltningens svar til politikerspørgsmål fra Kåre Traberg Smidt fra d.28. maj 2018 (dokumentnr.2018-0140617-1) at "*Hvis for-ældrene ikke ønsker at benytte det specialundervisningstilbud, som kommunen har henvist barnet til, kan de ønske et andet specialunder-visningstilbud i bopælskommunen eller vælge et andet tilbud i en an-den kommune, som svarer til det tilbud, som bopælskommunen har henvist til*". I Forvaltningens svar til mit tidligere spørgsmål besvaret d. 15. august 2019, står der næsten den samme formulering, dog "*i bo-pælskommunen*" er udeladt efter "*kan de ønske et andet specialunder-visningstilbud*". Forvaltningen bedes om uddybelse om der menes, at specialeleverne kan opleve et begrænset skolevalg ind i Københavns kommune, dog at disse specialelever stadig har et ubetinget frit skole-valg på tværs af kommuner? Forvaltningen bedes også om be- eller af-kræftelse, at BUF-flex tilbuddene betragtes som specialundervisnings-tilbud i denne sammenhæng?
- c. Der står både i Forvaltningens svar fra d.16. januar 2019 til politiker-spørgsmål fra Anna Maria Hede Christensen om BUF-flex, og i svaret til mit tidligere spørgsmål fra d.15. aug. 2019, at "*det fri skolevalg efter folkeskolelovens stk. § 36 stk.3 kan vige for folkeskolens § 3. stk.2.*".

Betyder det, at en specialelev (bosiddende i Københavns Kommune) eksempelvis **kun** tilbydes en bestemt plads på en specialskole eller i ”meget særlige og helt unikke tilfælde” indskrives af Visitationsudvalget ind i en bestemt specialskole, uden den reelle mulighed for at eleven at kan skifte til en anden folkeskole i Københavns Kommune? Og hvis forældrene i stedet for vælger at skrive eleven op til en almenskole (hvor der er ledige pladser), vil de da opleve, at indskrivningen automatisk annulleres eller at eleven udskrives kort efter af den pågældende almenskole, med begrundelsen at ”*folkeskolelovens stk. § 36 stk.3 kan vige for folkeskolens § 3. stk.2.*”?

Svar på spørgsmål 2:

Det er ikke forvaltningens vurdering, at visitationsprocessen er konstrueret således, at visiterede elever i praksis ikke har mulighed for at vælge et mindre vidtgående tilbud.

Frit skolevalg giver mulighed for, at barnet kan optages på en anden skole, hvis der er plads, og hvis skolen har et relevant undervisningstilbud. Forældrene kan ikke vælge et specialundervisningstilbud, som er mere vidtgående end det tilbud, som bopælskommunen har henvist til. Forældrene vil godt kunne vælge et specialundervisningstilbud, som er mindre vidtgående, end det tilbud, som bopælskommunen har henvist til. Det er en forudsætning, at der er plads på den ønskede skole, og at den ønskede skole har et tilbud, som er relevant for den pågældende elev.

Specialundervisningselever har som udgangspunkt også ret til at blive gående i den skole, som de er optaget i. Eleven kan dog henvises til en anden skole, hvis det ved en pædagogisk-psykologisk vurdering viser sig, at elevens specialundervisningsbehov har ændret sig. En henvisning til specialundervisning er midlertidig, og elevens udvikling og behov for specialpædagogisk bistand følges og vurderes løbende.

Forvaltningen kan, hvor det er ”absolut påkrævet” visitere en elev til et bestemt skoletilbud imod forældrenes ønske. Dette sker meget sjældent.

- a. Forældre kan ikke vælge et alternativt specialundervisningstilbud, hvis det på baggrund af en konkret faglig vurdering vurderes ikke at være relevant for eleven. Hvis en elev er visiteret til et kategori 4-tilbud kan forældrene derfor ikke frit vælge mellem alle andre specialundervisningstilbud. BUF-flex-tilbud er et alternativ til en plads på en specialskole eller -klasse, og forældrene kan derfor i udgangspunktet vælge dette som alternativ. I forbindelse med en indstilling til visitation til specialundervisning kan forældrene fremkomme med ønsker til barnets skoleplacering, som søges opfyldt, hvis tilbuddet har ledig plads og vurderes at være relevant for eleven. Hvorvidt en elev kan optages på en anden almen skole end distriktsskolen i et BUF-flex-tilbud beror på

en konkret vurdering med skolens ledelse om, hvorvidt skolen kan give eleven et relevant tilbud.

- b. Elever i Københavns Kommune, som ikke ønsker at gøre brug af det tilbud, som de er visiteret til af Visitationsudvalget, har ret til at ønske et lignende eller et mindre indgribende specialtilbud i både Københavns Kommune og i en anden kommune. I begge tilfælde gælder dog, at der skal være plads på det pågældende tilbud, og at forvaltningen i Københavns Kommune og i den kommune, hvor tilbuddet ligger, vurderer, at det er relevant for den enkelte elev. BUF-flex betragtes som et specialtilbud i denne sammenhæng.
- c. Folkeskolelovens § 36. stk.3. vedrørende det frie skolevalg har ikke forrang i forhold til folkeskolelovens § 3.stk.2. vedr. rammerne for specialundervisning. I forbindelse med visitation af elever til specialundervisning indgår begge hensyn i en samlet vurdering. Derudover er det også et hensyn, om der er plads på det enkelte tilbud.

Spørgsmål 3:

Kan forvaltningen svare på, hvad de økonomiske konsekvenser er for Københavns Kommune ved det frie skolevalg på tværs af kommuner for specialeleverne? Hvis en specialelev finder en specialskele eller specialklasse (dog ikke mere vidtgående tilbud) i en anden kommune, vil Københavns Kommune som elevens bopælskommune have økonomisk ansvar for ham/hende, og hvis ja- i hvilket omfang? Og hvis en specialelev finder en almenskole i en anden kommune, er Københavns Kommune så kun forpligtet i det omfang, der svarer kun til en almen elevsats?

Jeg går ud fra, at BUF-flex midlerne ikke kan flyttes/bruges andre steder (end den almenskole i København, der har søgt om BUF-flex), men det virker heller ikke rimeligt, at den modtagende kommune skal betale de ekstra udgifter, forbundet med specialundervisningen af elever, som er bosiddende i Københavns Kommune? Hvis man tager reglerne omkring fri befordring (at den bosiddende kommune er ikke forpligtet, men kan selv vælge at yde helt eller delvis fri befordring for at understøtte det frie skolevalg på tværs af kommuner), vil jeg gerne høre om Forvaltningen har haft de samme overvejelser/interne drøftelse om BUF-flex, eftersom at det ikke drejer sig om flere udgifter på området, og at BUF-flex konceptet er bygget omkring "pengene følger barnet"-princippet?

Svar på spørgsmål 3:

Som udgangspunkt har Københavns Kommune ikke nogen negative økonomiske omkostninger i forhold til det frie skolevalg på tværs af kommuner for specialelever. Kommunen er forpligtiget til at betale for et lignende eller mindre vidtgående specialtilbud til en visiteret elev i en anden kommune, hvis Visitationsudvalget i Københavns Kommune vurderer, at

tilbuddet kan kategoriseres som et lignende tilbud. Samtidig skal kommunen, som er hjemsted for det ønskede specialtilbud, foretage deres egen faglige vurdering af det enkelte barn, og der skal være plads på det pågældende tilbud.

Københavns Kommune køber pt. 153 pladser i andre kommuner på specialundervisningsområdet, som samlet set koster 47,4 mio. kr. Derudover sælger kommunen pt. 68 pladser på specialundervisningsområdet, hvilket giver kommunen en samlet indtægt på 25,1 mio. kr. Københavns kommune har således et nettokøb på 85 pladser på specialområdet svarende til en nettoudgift på 22,3 mio. kr.

Når der købes eller sælges pladser på tværs af kommunegrænser, så indeholder priserne også en overhead-betaling, der bl.a. skal dække bygningsrelaterede udgifter såsom husleje mv. Som ovenstående tal viser, så sælger Københavns Kommune pt. til en højere gennemsnitlig enhedspris på specialområdet, end kommunen køber for. Det skyldes bl.a., at de faste omkostninger (fx husleje) er højere i Københavns Kommune end omegnskommunerne.

Det er korrekt forstået, at BUF-flex midler ikke kan flyttes til andre kommuner, men kommunen er forpligtiget til at betale for et tilbud svarende til det tilbudte BUF-flex-tilbud.

Spørgsmål 4:

Kan forvaltningen svare på, om der er specialelever, bosiddende i andre kommuner, som er indskrevet på en almenskole i Københavns kommune og har er i BUF-flex tilbud, eller bliver den slags ansøgninger om indskrivning afvist/nægtet, og hvis ja- med hvilken begrundelse?

Svar på spørgsmål 4:

Forvaltningen kan bekræfte, at der i dag er visiterede elever, som er bosiddende i andre kommuner, som er indskrevet på almenskoler i Københavns Kommune og har et BUF-flex-tilbud.

Spørgsmål 5:

Kan forvaltningen oplyse opdaterede tal på, hvor mange elever i kategori 4 er i BUF-flex tilbud på nuværende tidspunkt eller har været det seneste skoleår?

Svar på spørgsmål 5:

Siden august 2020 har der i Københavns Kommune ikke været nogen elever i kategori 4, der modtager undervisning på en almen skole i et BUF-flex-tilbud.

Spørgsmål 6:

Kan forvaltningen udarbejde en liste med alle skoler i Københavns Kommune, der har/har haft indenfor de sidste to år BUF-flex tilbud til elever i kategori 3 og kategori 4? Det er yderst vigtigt at forældre, som overvejer/ønsker skolestart med BUF-flex, eller overvejer skoleskift, kan træffe et oplyst valg og kan se hvilke alment skoler har opbygget relevante kompetencer og erfaring.

Svar på spørgsmål 6:

Langt de fleste skoler i KK har haft BUF-flex forløb indenfor de sidste to år. I de sidste to år har under fem kategori 4-elever været i BUF-flex forløb. I nedenstående liste, er der derfor ikke delt op på kategori.

Skolenavn	Område	Har haft BUF-flex-elever i de sidste 2 år
Amager Fælled Skole	Amager	Ja
Dyvekeskolen	Amager	Ja
Gerbrandskolen	Amager	Ja
Højdevangens Skole	Amager	Ja
Kalvebod Fælled Skole	Amager	Ja
Lergravsparkens Skole	Amager	Ja
Peder Lykke Skolen	Amager	Ja
Skolen i Nordøstamager	Amager	Nej
Skolen på Amagerbro	Amager	Ja
Skolen på Hannemanns Allé	Amager	Nej
Skolen på Islands Brygge	Amager	Ja
Skolen ved Sundet	Amager	Ja
Sundbyøster Skole	Amager	Ja
Ørestad Skole	Amager	Ja
Bellahøj Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Brønshøj Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Damhusengens Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Husum Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Katrinédals Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Kirkebjerg Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Kørsager Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Rødkilde Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Tingbjerg Skole	Brønshøj-Vanløse	Ja
Christianshavns Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Den Classenske Legatskole	Indre By-Østerbro	Ja
Heibergskolen	Indre By-Østerbro	Ja
Kildevældsskolen	Indre By-Østerbro	Ja
Langelinieskolen	Indre By-Østerbro	Ja

Nyboder Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Randersgades Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Skolen på Strandboulevarden	Indre By-Østerbro	Ja
Sortedamskolen	Indre By-Østerbro	Ja
Strandvejsskolen	Indre By-Østerbro	Ja
Sølvgades Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Vibenshus Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Øster Farimagsgades Skole	Indre By-Østerbro	Ja
Blågård Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Grøndalsvængets Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Guldberg Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Holbergskolen	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Lundehusskolen	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Nørre Fælled Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Nej
Nørrebro Park Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Rådmandsgades Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Tagensbo Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Utterslev Skole	Nørrebro-Bispebjerg	Ja
Bavnehøj Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Ellebjerg Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
European School Copenhagen	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Nej
Gasværksvejens Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Hanssted Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Kirsebærhavens Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Lykkebo Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Ny Skole på Sluseholmen	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Nej
Oehlenschlägersgades Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Sankt Annæ Gymnasiums Grundskole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Skolen i Sydhavnen	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Tove Ditlevsens Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Valby Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Vesterbro Ny Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Vigerslev Allés Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja
Ålholm Skole	Vesterbro-Valby-Kgs. Enghave	Ja

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Jens-Kristian Lütken (V)

Spørgsmål om Normstormerne

Kære Jens-Kristian

Du har den 5. oktober 2020 via din medlemssekretær stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

Kan jeg få oversendt det undervisningsmateriale, som Normstormerne anvender i deres undervisning i Børne- og Ungdomsforvaltningen?

Besvarelse

Forvaltningen fremsender hermed som ønsket den undervisningsvejledning, som Normstormerne anvender som grundlag for deres undervisning i folkeskolens 7. - 10. klasse.

Forvaltningen bemærker, at der ikke er tale om et egentligt undervisningsmateriale, som udleveres til eleverne. Materialet har mere præg af en drejebog, som de unge undervisere kan bruge til at gennemføre undervisningsforløbet.

Materialet indeholder en række øvelser og opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen. Det er ikke alle øvelser og opgaver, der anvendes ved hver undervisning, idet den enkelte underviser kan udvælge indholdet ud fra klassens interesse og faglige niveau.

Forvaltningen skal gøre opmærksom på, at materialet udleveres til din orientering og ikke må videregives til andre ligesom uddrag af materialet ikke må bruges i andre sammenhænge.

Vedlagt til dette svar er et kort notat, der giver en række yderligere oplysninger om indsatsen, herunder baggrund, formål,

21. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0814924

Dokumentnummer
2020-0814924-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

undervisningsforløb samt økonomi. Desuden vedlægges projektbeskrivelsen og budgetnotatet, der lå til grund for beslutningen ved B20.

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Notat

Notat om Normstormernes undervisningsmateriale

12. oktober 2020

Dette notat er udarbejdet på baggrund af en række spørgsmål fra politikere i BR om Normstormerne og deres undervisningsmateriale.

Sagsnummer
2020-0156312

Dokumentnummer
2020-0156312-25

Baggrund og historik

Indsatsen "Normstormerne" var en del af B12, hvor der blev bevilget 0,5 mio. kr. årligt til en indsats for at bekæmpe hatecrimes og undervise folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Ved B16 blev indsatsen forlænget 4 år med samme årlige beløb, og ved B21 blev det besluttet at forsætte og udvide indsatsen til også at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin, udbyde kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud samt udarbejde ledelsesinformation, der kan sikre en inkluderende tilgang til problemstillinger omkring køn og normer.

Indsatsen skal også ses som et led i kommunens LGBTI+-politik 2019 - 23 "En ligeværdig del af fællesskabet", hvor udvidelse af Normstormerne er nævnt som et konkret initiativ i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivselen for alle børn og unge. Derudover skal lærere og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.

Undervisningsmetode

Normstormernes tilgang til undervisningen er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Disse redskaber handler bl.a. om at tydeliggøre, hvordan forskellige former for undertrykkelse ofte kan forstærke hinanden. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn, m.m.

Undervisningen varetages af en gruppe unge såkaldte "normstormere", der selv har en minoritetsbaggrund og har gennemgået et særligt uddannelsesforløb. To "normstormere" kommer på besøg i klassen i et

Fagligt Center
Skole, Inklusion og Sundhed
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009374608

www.kk.dk

forløb på 2 lektioner (1½ time). Klassens lærer er til stede under hele undervisningsforløbet.

Der udleveres ikke noget egentligt undervisningsmateriale til eleverne, men underviserne tager udgangspunkt i den drejebog, der er vedlagt dette notat, og som indeholder en række øvelser og mundtlige opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen.

Antal undervisningsforløb

Normstormernes 'ung-til-ynge'-undervisere har siden starten i 2012 undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. Måltallet har alle årene være 60 undervisningsforløb årligt, og den gennemsnitlige målopfyldelse over årene er 95%. Der er stor efterspørgsel på undervisningsforløbene og en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner, som arbejder med børn og unge.

Evaluering

Indsatsen er løbende blevet evalueret ved spørgeskemaer til elever og lærere. Hvad angår eleverne, så svarer 76%, at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassen. 85% af lærerne udtrykker, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne, og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Undervisningen er flere gange blevet observeret af en pædagogisk konsulent fra forvaltningen.

Økonomi

Ved B20 blev det besluttet at afsætte i alt 7.14 mio. kr. i perioden 2020 – 2023, fordelt således:

2020	2021	2022	2023
1.083	1.856	2.247	1.954

Bilag:

- Undervisningsguide "trin for trin"
- Projektbeskrivelse
- Budgetnotat B20

Normstormerne: Undervisningsguide "trin for trin"

Materialet er udladt efter ønske fra Normstormerne.

Normstormerne 2020-2023

Dato: 10-08-2019

Projekttitel og periode
Normstormerne - LGBTI+undervisning 1. januar 2020 til 31. december 2023
Formål
<p>Normstormernes overordnede formål er at:</p> <ul style="list-style-type: none">• forbedre LGBTI+børn og -unges trivsel• skabe mere plads til forskellighed og bedre trivsel for alle børn og unge uanset køn og seksualitet• bidrage til en mere LGBTI+inkluderende skole• styrke undervisning om LGBTI+ i skolerne• bidrage til mere LGBTI+inkluderende dagtilbud• øge lærere, pædagoger og andre fagpersoners LGBTI+kompetencer <p>Ved at undervise i LGBTI+relaterede emner, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none">• konsekvenser af stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet• alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet• handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet• handlemuligheder til at modarbejde mobning, mistrivsel og diskrimination relateret til køn og seksualitet• paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde, herunder eksempelvis alder, handicap, køn, national/social oprindelse, politisk anskuelse, race/hudfarve/etnisk oprindelse, seksuel orientering og krops- og skønhedsidealiser.
Baggrund og motivation for projektet
<p>Normstormerne har, siden etableringen i 2012, undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. I 2013 lod Aarhus Kommune sig inspirere af indsatsen, og Normstormerne blev således udvidet til også at tilbyde undervisninger i Aarhus Kommune.</p> <p>Normstormerne i København har gennemsnitligt, siden 2012, haft en målopfyldelse på 95%. Projektet oplever en stor efterspørgsel på selve undervisningerne, såvel som en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner som arbejder med børn og unge, både på skolerne og i andre sammenhænge. Således svarer 85% af lærerne, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Hvad angår eleverne, så svarer 76% at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassenⁱⁱ.</p>

Projektet arbejder for at forebygge mobning, diskrimination og hadforbrydelser ved at gøre op med de heteronormative forforståelser og den LGBTI+ fobi og det LGBTI+ had, som ligger til grund for de dårlige levevilkår blandt LGBTI+ personer. Herunder blandt andet at:

Fire gange så mange LGBT-personer har forsøgt selvmord sammenlignet med den generelle befolkning.ⁱⁱⁱ

Over halvdelen af de LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 20 år.^{iv}

En ud af tyve LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 13 år.^v

LGBTI+-personer er som minoritet, i øget risiko for at blive udsat for hadforbrydelser, hadefulde tilråb, mobning, usynliggørelse, diskrimination og anden krænkende behandling^{vi}. Nyere undersøgelser fra Statens Institut for Folkesundhed om LGBT Sundhed^{vii} og Als Research^{viii} om minoritetsetniske LGBT-personers levevilkår, underbygger de tidligere resultater.

De dårlige levevilkår for LGBTI+personer er desværre ofte at genfinde i skolerne. Det gælder alt fra uvidenhed og fordomme til decideret LGBTI+fobi, diskrimination og vold. Det kommer til udtryk i varierende grad i form af negativ eller direkte fjendtlig stemning overfor LGBTI+personer, udbredt brug af LGBTI+fobiske skældsord og en generel frygt for ikke at leve op til normer og forventninger i forhold til køn og seksualitet.

84% af LGBT-personer i Danmark har hørt negative kommentarer eller overværet negativ opførsel, fordi en skolekammerat blev opfattet som LGBT.^{ix}

64% af LGBT-personer i Danmark har altid eller ofte skjult eller dækket over at være LGBT i skoletiden.^x

Aarhus Kommune har i 2019 udført en LGBT+undersøgelse^{xi}. I undersøgelsen spørges der blandt andet til Aarhus Kommunes anerkendelse af kønsidentitet og/eller seksualitet. Hertil svarer:

51%, at de ikke har oplevet at Aarhus Kommune anerkender deres kønsidentitet og/eller seksualitet. 15% svarer i mindre grad/i nogen grad og kun 10% svarer i høj grad/i meget høj grad.

I uddybningen af situationen, hvor personerne ikke har følt sig anerkendt, angiver 21% i folkeskolen og dagtilbud.

69 % af de unge under 30, oplyser at de er ensomme.

Både elever og lærere i skolerne viser ofte stor vilje og lyst til forandring i mødet med Normstormerne. Mange lærere efterspørger dog redskaber og faglig viden på området, da de færreste har haft mulighed for at opkvalificere sig på dette felt.

Normstormernes tilgang til LGBTI+skolearbejde er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn og seksualitet og det fælles ansvar for inklusion. Når der arbejdes med hvordan normer er med til at skabe inklusion og eksklusion, bliver stereotype, forsimplede og dermed begrænsende forestillinger om køn og seksualitet udfordret og nuanceret. Derved undgås offerførelse, sygeliggørelse og udstilling af individer og grupper tilhørende minoriteten. Tilgangen gør desuden at undervisningen er vedkommende for flere elever, og gør det muligt at arbejde mere aktivt med handlemuligheder for forandring.

Undervisningen er relevant for den brede indsats for trivsel og inklusion og kan anvendes i en række fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF -sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, historie, dansk m.fl.

Mange er enige i behovet for Normstormernes indsats, heriblandt:

Københavns Lærerforening

"VI HAR BRUG FOR EN NORMSTORM - i øjeblikket, kan lærerne ikke klare opgaven alene".^{xii}

Sådan lød erkendelsen efter Winter Pride arrangementet "Hvordan skabes tryggere skoler for LGBT-unge" i 2019. Formanden for Københavns Lærerforening, Lars Sørensen, var meget klar i sin udmelding om, at der simpelthen mangler fokus på og viden om inklusion af LGBTI+børn og unge i skolerne.

Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet

"Hverdagens fællesskaber skal sikre, at alle børn og unge oplever, at de er inkluderet i fællesskabet. Og ingen børn og unge skal begrænses i deres udviklingsmuligheder, fordi de mødes med stereotype forforståelser om køn og seksualitet."^{xiii}

Børne og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune

"Børne- og Ungdomsforvaltningen har et medansvar for, at børn og unge i Københavns Kommune kan tænke – og tænker – uden for de gængse normer og stiller spørgsmålstegn ved normer og stereotype opfattelser af verden. Gør de det, kande handle med omtanke og være med til at forebygge mobning."^{xiv}

Børne- og Ungdomsforvaltningen har således indstillet til Børne- og Ungdomsudvalget, at Normstormerne udvides til også at tilbyde undervisning til indskoling og mellemtrin, for "På den måde vil flere elever få glæde af det oplysningsarbejde, som Normstormerne leverer."^{xv}

En stor sidegevinst ved Normstormernes arbejde, som knytter sig til målsætningen om vidensdeling og kritiske metodemæssige overvejelser, er empowerment og kapacitetsopbygning i miljøerne. Det har både resulteret i flere LGBTI+aktører, der arbejder mere tidssvarende og målrettet med normkritisk LGBTI+arbejde, samt flere markante fortalere, aktivister og fagprofessionelle, som alle arbejder for at forbedre levevilkårene for LGBTI+personer.

En anden meget stor sidegevinst er at Normkritisk LGBTI+arbejde, i perioden siden Normstormerne startede, er gået fra at være et næsten ukendt fænomen i Danmark, til at være meget efterspurgt som metode til at skabe forandring. Herunder at arbejde inkluderende og antidiskriminerende, både inden for pædagogik, socialt arbejde og LGBTIQ+aktivisme. Den forandring har Normstormerne i høj grad bidraget til, sammen med de mange andre aktører, som arbejder for forbedring af LGBTI+personers levevilkår.

Udvikling

Udvidelse jf. Københavns Kommunes LGBTI+politik:

Undervisningen udvides til, ud over udskolingen, 7.til 10. klasse, også at omfatte:

- Indskolingen, 0. til 3. klasse
- Mellemtrinnet, 4. til 6. klasse

Pilotundervisninger er gennemført for 5. og 6. klasser i 2016-2018, og der udvikles videre på erfaringerne herfra. Materialet udarbejdes således, at indholdet er vedkommende og tilgængeligt for eleverne, på det pågældende trin, og bidrager til arbejdet med undervisningsministeriets "Fælles mål" for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.^{xvi} Se beskrivelse af fælles mål i afsnittet 'mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger' på side 5-6.

Der er desuden, fra Københavns Kommune, efterspurgt information om og budgetoverslag på:

- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere på dagtilbud.
Der er et stort behov for opkvalificering af lærere, da LGBTI+ og normkritik ikke dækkes på læreruddannelsen, hvorfor lærerne har meget ringe adgang til faglig viden. Det bekræftes i evaluering af Normstormerne, hvor 81% af lærerne svarer, at lærere generelt bør opkvalificeres i emner om

normer, køn og seksualitet. 97% af lærerne svarer, at de føler sig inspireret til at videreføre undervisningen om normer, køn og seksualitet efter Normstormernes undervisning, og 65% er interesserede i et opkvalificerende kursus for lærere udbudt af Normstormerne.^{xvii}

Fra 2014-2015 har Normstormerne erfaringer med at lave kurser til lærere og andre fagpersoner. Kurserne var efterspurgt, endog i en tid hvor andre tilbud oplevede en nedgang i interesse. Der er brug for at opdatere kursusmaterialet og delvist digitalisere det. Mange af de samme udfordringer, hvad angår faglige redskaber, gør sig gældende for dagtilbud, da faget *køn, seksualitet og mangfoldighed* først blev indført på pædagoguddannelsen i 2014, og der derfor stadig er en stor mangel på faglig viden og kompetencer i den pædagogiske praksis. Der forudsættes et tæt samarbejde med forvaltningen, således at der kan indgås aftaler med skoleledere om kursusafholdelse.

Derudover er der behov for at udvikle på Normstormes indsats, herunder:

- Fokuserer på tilbud/indsatser for udsatte børn og unge, som har lidt eller ingen tilknytning til skolerne. Her kan der særligt være behov for at introducere redskaber og handlemuligheder relateret til det at falde uden for normerne. Der skal udvikles et særligt fleksibelt program hertil.
- Digitalisere Normstormernes materialer. Hidtil har Normstormerne prioriteret at være så uafhængige af digitalt udstyr som muligt, bl.a. fordi der var meget forskellige it-løsninger på skolerne. Når it-udstyret svigter, kan det hurtigt gå ud over hele undervisningen pga. tidsspilde. Adgangen til fungerende it-udstyr er blevet forbedret, og der er nu behov for at digitalisere undervisningsmaterialet.
- Udvikle Normstorm - version 2.0 for 7. til 10. klasse. Mange skoler og klasser er nu blevet undervist af Normstormerne og kender derfor til materialet, og nogle har også stiftet bekendtskab med normer og rettigheder ad andre veje. Derfor er der brug for at udvikle et undervisningsprogram til de klasser, hvor der er en høj grad af viden i forvejen. Dette kan udføres i forbindelse med opdatering af undervisningsprogrammet for 7. til 10. klasse.
- Opdatering og delvis digitalisering af kursusforløb for lærere og andre fagpersoner, samt medarbejdere på dagtilbud.
- Som supplement til kurser for lærere og andre fagpersoner er der brug for, at udvikle en guide til henholdsvis lærere og andre fagpersoner på skolerne, ligesom til pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, om LGBTI+relaterede emner. Indholdet skal blandt andet vejlede om hvordan man som lærer bedst støtter elever/børn og unge, der bryder med normerne, praktiske tips og trick til at forebygge og modarbejde mobning og mistro i hverdagen samt relateret information om ressourcer mv.
- Udføre en undersøgelse om trivsel i skoletiden, blandt skoleelever i Københavns Kommune, og blandt LGBTIQA+personer rekrutteret i LGBTIQA+miljøerne i Københavns Kommune. Undersøgelsen vil kunne fungere som en baselinemåling ift. trivsel i skolen og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune, herunder til inspiration til og videreudvikling af undervisningsmaterialet i Normstormerne.
- Afholde Normstormernes tredje konference om normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde, hvor viden og erfaring videregives til relevante fagpersoner og andre videnspersoner og bidrager til vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Mål

Mål for skoleundervisninger

Aktivitetsmål for skoleundervisninger

Årligt

- Udføre koordinering af undervisninger.
- Afholde undervisninger, mål for 2023 er 140 klasser årligt.

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling	60	60	60	60
Mellemtrin	0	10	30	40
Indskoling	0	0	10	40

- At undervise på skoler i alle områder i Københavns Kommune.
- Udføre monitorering og registrering af undervisninger.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Etablere online bookingsystem i 2020.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificere undervisere.
- Løbende opdatere undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Udarbejde undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejde undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udføre opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge i 2021.
- Udføre undersøgelse blandt skoleelever i 2021.
- Afholde fokusgrupper i 2021-22.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for skoleundervisninger

Læringsmål for eleverne i 7.til 10. klasse

- Eleverne har viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Eleverne kan reflektere over egne og andres normer, privilegier og rettigheder.
- Eleverne kan reflektere over paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde.
- Eleverne har kendskab til alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet.
- Eleverne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Læringsmål for eleverne i 3. til 6. klasse og 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger

- Undervisningen bidrager til arbejdet med "Fælles mål"^{xviii} for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.
Undervisningen kan især bidrage til det faglige arbejde med kompetenceområdet "Sociale og kulturelle forhold" i samfundsfag, "Køn, krop og seksualitet" og "Trivsel" i SSF – sundheds og seksualundervisning og familiekundskab samt en række færdigheds- og vidensmål, herunder "Normer og idealer", "Krop", "Levevilkår", "Rettigheder", "Relationer" og "Personlige grænser". Undervisningen er ligeledes relevant i fag som samfundsfag, dansk og historie, når der arbejdes med normer og idealer for køn og seksualitet, identitet, rettigheder, socialisering, trivsel, diskrimination og mobning. Undervisningen bidrager også til det faglige arbejde med temaet "Demokrati og fællesskaber", herunder især undertemaerne "Stærke fællesskaber", "Kritisk tænkning" og "Medborgerskab" og kompetencer inden for "deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter".
- Undervisningen skal være fagligt funderet, således at indholdet har en høj grad af relevans for både elever, lærere og andre fagpersoner på skolerne.
- Undervisningen skal være handlingsorienteret og komme med konkrete bud på nedbringelse af mobning på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering, samt inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Undervisningen skal være relevant for fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF - sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, dansk, historie m.fl.
- Læreren er til stede som observatør i undervisningen og får således mulighed for at få indblik i temaerne og arbejde videre med undervisningen.
- Underviserne skal have gennemgået en grundig uddannelse i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt. Underviserne skal være trænedede i pædagogiske og didaktiske redskaber og øvelser til brug i undervisningen, samt tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, AURA, Transit, TransAktion, FSTB – foreningen for støtte til transkønnede børn, MIX – Copenhagen LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Undervisningens form og indhold for 7. til 10. klasse

Undervisningen tilrettelægges i henhold til læringsmålene ud fra følgende kriterier:

- Undervisningen er baseret på dialog og elevinddragelse.
- Der arbejdes med at få eleverne i spil og til kritisk at reflektere over egne normer, privilegier og ansvar for derved at gøre undervisningen mere vedkommende for alle.
- Undervisningen handler om LGBTI+, stereotyper, normer, primært cis-/heteronormer, privilegier, kønsidentitet, seksuel orientering, kategorier, rettigheder, identitet, etnicitet, diskrimination og mobning. Der arbejdes aktivt med at relatere normer, for køn og seksualitet, til andre normer for at gøre indholdet vedkommende for eleverne.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at gøre klassen til et trygtere og mere respektfuldt sted.
- Undervisningens varighed er 2 lektioner, 90 minutter.
- Undervisningen er tilrettelagt for en klasse/et hold med max. 30 elever.

Undervisningens form og indhold for 3. til 6. klasse 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kurser for fagpersoner

Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Årligt

- Udføre koordinering af kurser for fagpersoner, mål for 2023 er 40 kurser årligt.
- Afholde kurser for fagpersoner.

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Dagtilbud	0	10	20	20

- Udføre monitorering og registrering af kurser for fagpersoner.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Udarbejde undervisningsprogram til kurser for fagpersoner i 2020-21.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificering undervisere.
- Udarbejde guide til lærere, pædagoger og andre fagpersoner på skoler og i dagtilbud.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for kurser for fagpersoner

Læringsmål for kursisterne

- Kursisterne opnår viden om LGBTI+personer, som minoritetsgrupper, med fokus på levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
- Kursisterne opnår viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne får kendskab til, hvordan sproglige normer, herunder fremstillinger af køn, krop, seksualitet og andre markører, interagerer og kan fungere som barrierer for relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne opnår kendskab til normkritiske og intersektionelle redskaber til at arbejde inkluderende og anti-diskriminerende med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Mål for kvalitetssikring af kurser for fagpersoner

- Indholdet på kurserne skal være fagligt velfunderet og praksisnært, således at det har en høj grad af relevans og anvendelighed for kursisterne.
- Kurserne skal være handlingsorienterede og komme med konkrete bud på faglige redskaber, der bidrager til nedbringelse af mobning, social eksklusion, diskrimination mv. på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering.
- Kurserne skal styrke kursisters kompetencer i relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og til at skabe en større grad af inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne, skal inspirere til at arbejde med LGBTI+relaterede temaer, i et normkritisk og intersektionelt perspektiv, i fag og temaforløb, hvor

der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den lærerfaglige praksis.

- Kurser for pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, skal inspirere til at arbejde med nuancerede forståelser køn, seksualitet og mangfoldighed i relationsarbejdet med børn, samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den pædagogiske praksis.
- Underviserne på kurserne besidder specialiserede kompetencer i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt, samt pædagogiske, didaktiske og socialfaglige LGBTI+kompetencer. Underviserne tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og andre antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov og relevans, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Ung Trans, Sabaah, Priderne, MIX, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap, m.fl.

Form og indhold for kurser for fagpersoner

- Kurserne tilrettelægges i henhold til læringsmålene og afhængigt af faggrupper ud fra følgende moduler:
 1. LGBTI+ levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
 2. LGBTI+kompetencer og relationskompetencer.
 3. Normkritisk og intersektionelt perspektiv i praksis.
 4. Praksiseksempler og -øvelser.
- Kursernes indhold er faglig relevant og praksisorienteret.
- Kursernes form består af en dynamisk kombination af oplæg og øvelser.
- Kursisternes praksiserfaringer inddrages i praksisøvelser og som referencer til det øvrige kursusindhold.
- Indholdet referer til den mest aktuelle og mest relevante faglige viden og forskning om LGBTI+, normkritisk og intersektionelt perspektiv, inkluderende og antidiskriminerende praksis, samt viden og erfaringer fra rettighedsorganisationer og andre relevante aktører.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til brug i den daglige praksis.
- Kursernes varighed er 3 timer.
- Kurserne er tilrettelagt for hold på max. 20 og min. 5 deltagere. Større hold kan evt. imødekommes efter særlig aftale.

Anden efterspørgsel på undervisning mv. kan tilbydes såfremt der er ressourcer til det, og det ikke forhindrer udførelse af de primære aktiviteter. Alternativt kan undervisning, kurser, konsulentbistand mv. tilbydes mod betaling, der dækker alle udgifter. Dette bidrager til styrkelse af projektmålene uden ekstra omkostninger for Københavns Kommune.

Mål for undersøgelse blandt skolelever og LGBTIQA+personer

- Skoleelever rekrutteres på skoler i Københavns Kommune.
- LGBTIQA+personer rekrutteres i LGBTIQA+miljøerne i København Kommune.
- Undersøgelsen:
 - kan fungere som baselinemåling af trivsel i skolen blandt LGBTI+elever og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune.
 - kan fungere som inspiration til andre undersøgelser og målinger blandt LGBTI+personer i Københavns Kommune
 - kan bruges til inspiration og videreudvikling af Normstormernes undervisningsprogrammer og -materialer.
 - udarbejdes på baggrund af faglig viden om LGBTI+personers levevilkår og sundhed, herunder især viden om inkluderende kategoriseringer og anerkendende og anti-diskriminerende undersøgelsesdesign^{xix}

Antal respondenter aftales nærmere med Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune, anslået 700-1000 elever og 300-500 LGBTIQA+personer.

Mål for konference om normkritisk LGBTI+arbejde

- 50-100 personer har deltaget i konferencen.
- Konferencen har bidraget til:
 - at videreformidle Normstormenes viden og erfaringer til relevante fagpersoner og andre videnspersoner.
 - vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Interne mål

- Projektet fungerer også som en attraktiv mødeplads for LGBTI+ unge, som kan agere ambassadører i LGBTI+miljøerne. Således forplantes det element af empowerment og kapacitetsopbygning, der sker internt i Normstormerne også i LGBTI+miljøerne. Målgruffokuseringen sikrer desuden forankring af projektet. Forankringen i miljøerne styrker yderligere grupper og enkeltpersoner til at bære viden, redskaber og LGBTI+kompetencer med videre i det generelle samfund.
- Normstormernes undervisere skal selv have erfaringer med ikke at passe ind i normerne for kønsidentitet og/eller seksuel orientering og/eller have andre minoritetserfaringer og/eller have en særlig interesse i normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde.
- At have et særligt fokus på diversitet internt i undervisergruppen, herunder at arbejde med diversitet i rekruttering og organisering, således at undervisningen kan bygge bro til andre minoriteter, som også er LGBTIQA+.

Bemærkning til aktivitetsmål: Udarbejdelse af årlige statusoversigter, statusrapporter, slutevaluering og afholdelse af statusmøder er fælles for alle aktiviteter.

Målgrupper

Projektets målgruppe for skoleundervisning, er elever i henholdsvis 0. til 3. klasse, 4. til 6. klasse og 7. til 10. klassetrin primært på folkeskoler, sekundært privatskoler, ungdomsskoler og efterskoler, samt udsatte børn og unge, der har lidt eller ingen tilknytning til skolen. Desuden kan ungdomsklubber, idrætsforeninger, bosteder og andre steder, hvor børn og unge i Københavns Kommune færdes, også tilbydes undervisninger, såfremt det er relevant og ressourcemæssigt muligt.

Projektets målgruppe for kurser for *lærere og andre fagpersoner* er lærere, pædagoger, socialrådgivere, sundhedsplejersker m.fl. med kontakt til børn og unge i skolealderen. Projektets målgruppe for kurser for *personale på dagtilbud* er ledere, pædagoger, pædagogmedhjælpere m.fl.

Evaluerings

Overordnede mål og delmål kan, om nødvendigt, justeres i projektforløbets evalueringsfaser.

Skoleundervisninger:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper, 3 i hhv. primo 2021 og ultimo 2022 med elever.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper.

Kurser for fagpersoner:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.

Aktiviteter

Årligt

- Statusmøde.
- Koordinering af undervisninger/kurser.
- Afholdelse af undervisninger/kurser.
- Monitorering og registrering af undervisninger.
- Supervision af undervisere.
- Udarbejdelse af årlig statusoversigt.
- Udarbejdelse af årlig statusrapport.
- Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkelte aktiviteter

- Etablering af online bookingsystem i 2020.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2020-21.
- Opdatering af undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2021-22.
- Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer i 2021-22.
- Afholdelse af fokusgrupper i 2021-22.
- Konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Slutevaluering med anbefalinger til fremtidige projekter og indsatser i 2023.
- Løbende rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere.
- Løbende opdatering af undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Løbende opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge 2020-22.

Tidsplan og milepæle

Projektplan	2020		2021		2022		2023	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Opstartsmøde	■							
Årligt statusmøde			■		■		■	
Koordinering af skoleundervisninger	■							
Afholdelse af skoleundervisninger	■							
Opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge		■		■		■		■
Opdatering af undervisningsprogram udskoling			■					
Udvikling af undervisningsprogram mellemtrin			■					
Udvikling af undervisningsprogram indskoling					■			
Koordinering af kurser for fagpersoner	■							
Afholdelse af kurser for fagpersoner	■							
Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner	■							
Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud				■	■			
Udarbejdelse og opdatering af undervisningsmaterialer	■		■		■		■	
Digitalisering af undervisningsmaterialer		■		■		■		■
Etablering og vedligeholdelse af online bookingsystem	■		■		■		■	
Rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere	■		■		■		■	
Supervisionsmøder	■							
Monitorering af undervisninger/kurser	■		■		■		■	
Afholdelse af fokusgrupper			■			■		
Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer			■		■			
Planlægning og afholdelse af konference					■	■		
Halvårlig statusoversigt	■		■		■		■	
Evaluering/statusrapport/slutevaluering		■		■		■		■

■ Fælles ■ Skoleundervisninger ■ Kurser for fagpersoner

Projektets vilkår for koordinering af undervisning, især afhængighed af undervisningsplanlægningen fra skolernes og dagtilbuddenes side, udgør et usikkerhedsparameter, som er et vilkår for al planlægning og udførelse af aktiviteter i projektet. Dertil kommer, at det løbende kan være nødvendigt at tilpasse undervisningens og kursernes programmer og indhold grundet erfaringer fra praksis. Det kan derfor blive nødvendigt at justere og ændre tidsplan og aktiviteter undervejs.

Plan for status

Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen. Statusoversigt udarbejdes hver 6 måned, herunder en årlig status over aktiviteter og resultater. Slutevaluering udarbejdes i 2023.

Der afholdes 6 - 8 supervisionsmøder årligt, hvor projektleder, projektmedarbejder, undervisningskoordinator, samt undervisere, ud over supervision, gør status, deler viden og udvikler på undervisningen/projektet.

Personaleressourcer og organisering

Tidsforbrug og kvalifikationer

Projektleder ca. 30 timer/uge.

Kris Vinther, Projektleder, Interkulturel/International Socialrådgiver med speciale i køns- og seksualitetsminoriteter.

Specialistviden inden for normkritisk LGBTI+skolearbejde i et anti-diskriminerende og intersektionelt perspektiv, LGBTI+sundhed, -levestandard, -rettigheder, -kompetencer, særligt udsatte LGBTIQ+personer, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere samt indgående kendskab til LGBTIQ+miljøerne.

Undervisningskoordinator ca. 12 timer/uge i 2020, herefter ca. 20 timer/uge fra 2021.

Erfaring med koordinering og kommunikation samt indgående kendskab til normkritik, intersektionalitet, LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne.

Projektmedarbejder ca. 30 timer/uge fra 2021.

Specialiseret viden om normkritisk pædagogik og didaktik i et intersektionelt LGBTIQ+perspektiv. Indgående kendskab til LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne samt erfaring med udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere.

Eksterne oplægsholdere/konsulenter, ca. 6-8 gange/år.

Oplæg, workshops, undervisning eller lignende udarbejdes og udføres i samarbejde med relevante konsulenter med speciale i LGBTIQ+ i et normskritisk og intersektionelt perspektiv samt specialiserede minoritetsbaserede aktører som LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, Café AURA, Transit, TransAktion, FSTB - foreningen for støtte til transkønnede børn, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, Normkritisk Forening, Køn i pædagogik m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Organisering af projektet

Efter aftale med projektejer i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune etableres Normstormerne som en selvstændig organisation, som varetager videreførelsen af projektet, herunder projektledelse, koordinering mv.

Samarbejde

For at sikre forankring, bl.a. i miljøerne, samt sikre kvalitet og videreformidling har Normstormerne allerede løbende og tilbagevendende samarbejder med bl.a.: LGBT+ Ungdom, Sabaah, Priderne, Café AURA, TransAktion, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival og SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, dertil kommer en længere række andre enkelt- eller kortvarige samarbejder med andre aktører, som arbejder med børn og unges trivsel og/eller inklusion, diskrimination,

mobning, rettigheder, seksuel sundhed mv. I takt med at nye aktører markerer sig på feltet etableres relevante samarbejder løbende.

Økonomi

Budget	2020	2021	2022	2023
Undervisning 7. til 10. klasse	736.288	790.048	769.888	703.808
Undervisning 3. til 6. klasse	0	452.816	393.568	367.248
Undervisning 0. til 3. klasse	0	0	469.616	376.768
	736.288	1.242.864	1.633.072	1.447.824
Undervisning af lærere og andre fagpersoner på skolerne	346.864	266.224	266.224	252.784
Undervisning af personale på dagtilbud	0	346.864	346.864	252.784
	346.864	613.088	613.088	505.568
I alt	1.083.152	1.855.952	2.246.160	1.953.392

*ekskl. evt. vikardækning

Detaljeret budget kan fremsendes.

ⁱ LGBTI står for (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex) lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interkønnede. Plusset bruges som udvidelse af betegnelsen i erkendelse af at 'LGBTI' ikke er tilstrækkeligt inkluderende, når LGBTI+gruppen skal beskrives. Plusset repræsenterer således de ikke nævnte identiteter: Aseksuelle, Panseksuelle, Queerpersoner mv.

ⁱⁱ Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

ⁱⁱⁱ Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{iv} Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^v Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{vi} LGBT-Liv: Rapport om behovet for viden og indsatser for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. LGBT-liv/STOPAIDS. 2011

^{vii} LGBT-sundhed - Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. Statens Institut for folkesundhed. 2015

^{viii} Nydanske LGBT personers levevilkår. ALS Research. 2015

^{ix} EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^x EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^{xi} I undersøgelsen afdækkes LGBT+ personers oplevelser og holdninger til en række spørgsmål om blandt andet Aarhus som by, trivsel og ensomhed, LGBT+ fællesskaber, åbenhed og diskrimination. <https://cdn.aarhus.dk/media/23486/fuld-rapport-aarhus-kommune-lgbtplus-personer-18-03-2019.pdf>

^{xii} <http://www.klfnet.dk/aktuelt/nyhed/artikel/vi-har-brug-for-en-normstorm/>

^{xiii} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 11

^{xiv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xvi} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xvii} Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

^{xviii} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xix} En faldgrube i forbindelse med design af LGBTI+undersøgelser, er at manglende LGBTI+kompetencer og viden om målgruppen resulterer i undersøgelsesdesigns der ekskluderer store dele af målgruppen, og/eller som producerer falske resultater.

BU52 Videreførelse og udvidelse af projektet Normstormerne

Baggrund

Budgetnotatet er bestilt af Radikale Venstre (B).

Indhold

Siden etableringen i 2012 har Normstormernes 'ung-til-yngre'-undervisere undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Projektet har oplevet en stor efterspørgsel på undervisningen og Normstormernes evaluering af forløbene viser en høj tilfredshed blandt elever og lærer. Børne- og Ungdomsforvaltningen har i forbindelse med budgetforhandlingerne 2016 finansieret projektet med 500.000 kr. årligt i perioden 2016-2019. Bevilling udløber således i indeværende år.

Det ønskes, at projektet Normstormerne videreføres i perioden 2020-23 og gradvist udvides til at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin samt udbyde kurser for lærer og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud.

Projektets formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivslen for alle børn og unge. Derudover skal lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination. Projektet bidrager således til at opfylde målsætningerne i Københavns Kommunes LGBTI+ politik 2019-2023 – *En ligeværdig del af fællesskabet*.

Projektets indhold

Normstormernes tilgang er dialogbaseret, bygger på inddragelse og sætter fokus på de normer, som muliggør diskrimination og mobning relateret til LGBTI+/køn og seksualitet samt det fælles ansvar for inklusion. Med denne tilgang undgås, at individer eller minoritetsgrupper udstilles og undervisningen bliver vedkommende for eleverne. Undervisningen er relevant i fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder sundheds- og seksualundervisning, samfundsfag, dansk m.fl.

De konkrete aktiviteter i projektet er:

- Udarbejde et undervisningsprogram til 0. til 3. klasse og 4. til 6. klasse.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse.
- Udvikle undervisningsmaterialer til brug for fagpersoner.
- 60 årlige undervisninger for elever i 7. til 10. klasse.
- Tilbyde undervisning til elever i 0. til 3. klasse fra 2021 og 4. til 6. klasse fra 2022.
- Tilbyde kurser for lærere og andre fagpersoner i skolerne fra 2020 samt til medarbejdere i dagtilbud fra 2021, så indsatsen bliver bredere og bedre forankret.
- Udføre en undersøgelse blandt skoleelever i 2021 som baseline for trivsel i skolen.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+-skolearbejde i 2022.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Tabel 1 viser aktivitetsmål for skoleundervisninger i projektet og tabel 2 viser aktivitetsmål for kurser for fagpersoner.

Tabel 1) Aktivitetsmål for skoleundervisning

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling (7.-10. klasse)	60	60	60	60
Mellemtrin (4.-6. klasse)	0	10	30	40
Indskoling (0.-3. klasse)	0	0	10	40

Tabel 2) Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Personale i dagtilbud	0	10	20	20

Forventet adfærdsmæssig effekt og opfølgning

Tabel 3 – Oversigt over målsætning for adfærdseffekter og evaluering i budgetønsket

Målgruppe	Indsats	Målsætning	Evaluering af indsatsen
Folkeskoleelever i indskoling, mellemtrin og udskoling i alle områder af København.	Undervisning i normer for køn og seksualitet og handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination.	Eleverne gives handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet, oplever øget trivsel og har redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.
Lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud	Kurser for opkvalificering i LGBTI+ kompetencer.	Fagpersonerne får redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Økonomi

Tabel 4 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2020 p/l)	Styringsområde	2020	2021	2022	2023	I alt
Undervisning til 7. til 10. klasse	Service	736	790	770	704	3.000
Undervisning til 4. til 6. klasse	Service	0	453	394	367	1.214
Undervisning til 0. til 3. klasse	Service	0	0	470	377	847
Elevundervisning i alt		736	1.243	1.634	1.448	5.061
Undervisning af lærer m.fl. på skolerne	Service	347	266	266	253	1.132
Undervisning af personale i dagtilbud	Service	0	347	347	253	947
Undervisning af fagpersonale i alt		347	613	613	506	2.079
Udgifter i alt		1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Midlerne dækker undervisning af elever og kurser for fagpersonale, og er således eksklusive evt. vikardækning.

Risikovurdering og proces

Der er ingen risici forbundet med forslaget.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 5 – Udgifter til service, overførsler eller finansposter:

(1.000 kr. – 2020 p/l)	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ Udgift (I/U)	2020	2021	2022	2023	I alt
Service	BUU	3350, Undervisning	U	1.083	1.856	2.247	1.954	7.140
Udgifter i alt				1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her) X									
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst				Udenbys	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest					
Adresse og matrikelnummer									

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Budgetaftale 2012	0,5	0,5	0,5	0,5				
Budgetaftale 2016					0,5	0,5	0,5	0,5
Afsatte midler i alt	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

[Tilpas tabellen såfremt der er afsat midler i tidligere år end 2016 eller senere end 2022]

Helle Bonnesen (C)

Spørgsmål om Normstormerne

Kære Helle

Du har den 5. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

I forlængelse af Kristeligt Dagblads artikel om Normstormerne har jeg følgende spørgsmål:

- 1) I hvor stor udstrækning anvender Københavns Kommune Normstormerne?
- 2) Kan jeg venligst få adgang til deres undervisningsmateriale?
- 3) Hvor stor er udgiften til Normstormerne?

Besvarelse

Forvaltningen fremsender hermed som ønsket den undervisningsvejledning, som Normstormerne anvender som grundlag for deres undervisning i folkeskolens 7. - 10. klasse.

Forvaltningen bemærker, at der ikke er tale om et egentligt undervisningsmateriale, som udleveres til eleverne. Materialet har mere præg af en drejebog, som de unge undervisere kan bruge til at gennemføre undervisningsforløbet.

Materialet indeholder en række øvelser og opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen. Det er ikke alle øvelser og opgaver, der anvendes ved hver undervisning, idet den enkelte underviser kan udvælge indholdet ud fra klassens interesse og faglige niveau.

Forvaltningen skal gøre opmærksom på, at materialet udleveres til din orientering og ikke må videregives til andre ligesom uddrag af materialet ikke må bruges i andre sammenhænge.

21. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0814929

Dokumentnummer
2020-0814929-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

Vedlagt til dette svar er et kort notat, der giver en række yderligere oplysninger om indsatsen, herunder baggrund, formål, undervisningsforløb samt økonomi. Desuden vedlægges projektbeskrivelsen og budgetnotatet, der lå til grund for beslutningen ved B20.

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson

Juridisk konsulent

Notat

Notat om Normstormernes undervisningsmateriale

12. oktober 2020

Dette notat er udarbejdet på baggrund af en række spørgsmål fra politikere i BR om Normstormerne og deres undervisningsmateriale.

Sagsnummer
2020-0156312

Dokumentnummer
2020-0156312-25

Baggrund og historik

Indsatsen "Normstormerne" var en del af B12, hvor der blev bevilget 0,5 mio. kr. årligt til en indsats for at bekæmpe hatecrimes og undervise folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Ved B16 blev indsatsen forlænget 4 år med samme årlige beløb, og ved B21 blev det besluttet at forsætte og udvide indsatsen til også at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin, udbyde kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud samt udarbejde ledelsesinformation, der kan sikre en inkluderende tilgang til problemstillinger omkring køn og normer.

Indsatsen skal også ses som et led i kommunens LGBTI+-politik 2019 - 23 "En ligeværdig del af fællesskabet", hvor udvidelse af Normstormerne er nævnt som et konkret initiativ i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivselen for alle børn og unge. Derudover skal lærere og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.

Undervisningsmetode

Normstormernes tilgang til undervisningen er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Disse redskaber handler bl.a. om at tydeliggøre, hvordan forskellige former for undertrykkelse ofte kan forstærke hinanden. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn, m.m.

Undervisningen varetages af en gruppe unge såkaldte "normstormere", der selv har en minoritetsbaggrund og har gennemgået et særligt uddannelsesforløb. To "normstormere" kommer på besøg i klassen i et

Fagligt Center
Skole, Inklusion og Sundhed
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009374608

www.kk.dk

forløb på 2 lektioner (1½ time). Klassens lærer er til stede under hele undervisningsforløbet.

Der udleveres ikke noget egentligt undervisningsmateriale til eleverne, men underviserne tager udgangspunkt i den drejebog, der er vedlagt dette notat, og som indeholder en række øvelser og mundtlige opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen.

Antal undervisningsforløb

Normstormernes 'ung-til-ynge'-undervisere har siden starten i 2012 undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. Måltallet har alle årene være 60 undervisningsforløb årligt, og den gennemsnitlige målopfyldelse over årene er 95%. Der er stor efterspørgsel på undervisningsforløbene og en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner, som arbejder med børn og unge.

Evaluering

Indsatsen er løbende blevet evalueret ved spørgeskemaer til elever og lærere. Hvad angår eleverne, så svarer 76%, at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassen. 85% af lærerne udtrykker, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne, og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Undervisningen er flere gange blevet observeret af en pædagogisk konsulent fra forvaltningen.

Økonomi

Ved B20 blev det besluttet at afsætte i alt 7.14 mio. kr. i perioden 2020 – 2023, fordelt således:

2020	2021	2022	2023
1.083	1.856	2.247	1.954

Bilag:

- Undervisningsguide "trin for trin"
- Projektbeskrivelse
- Budgetnotat B20

Normstormerne: Undervisningsguide "trin for trin"

Materialet er udladt efter ønske fra Normstormerne.

Normstormerne 2020-2023

Dato: 10-08-2019

Projekttitel og periode
Normstormerne - LGBTI+undervisning 1. januar 2020 til 31. december 2023
Formål
<p>Normstormernes overordnede formål er at:</p> <ul style="list-style-type: none">• forbedre LGBTI+børn og -unges trivsel• skabe mere plads til forskellighed og bedre trivsel for alle børn og unge uanset køn og seksualitet• bidrage til en mere LGBTI+inkluderende skole• styrke undervisning om LGBTI+ i skolerne• bidrage til mere LGBTI+inkluderende dagtilbud• øge lærere, pædagoger og andre fagpersoners LGBTI+kompetencer <p>Ved at undervise i LGBTI+relaterede emner, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none">• konsekvenser af stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet• alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet• handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet• handlemuligheder til at modarbejde mobning, mistrivsel og diskrimination relateret til køn og seksualitet• paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde, herunder eksempelvis alder, handicap, køn, national/social oprindelse, politisk anskuelse, race/hudfarve/etnisk oprindelse, seksuel orientering og krops- og skønhedsideal.
Baggrund og motivation for projektet
<p>Normstormerne har, siden etableringen i 2012, undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. I 2013 lod Aarhus Kommune sig inspirere af indsatsen, og Normstormerne blev således udvidet til også at tilbyde undervisninger i Aarhus Kommune.</p> <p>Normstormerne i København har gennemsnitligt, siden 2012, haft en målopfyldelse på 95%. Projektet oplever en stor efterspørgsel på selve undervisningerne, såvel som en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner som arbejder med børn og unge, både på skolerne og i andre sammenhænge. Således svarer 85% af lærerne, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Hvad angår eleverne, så svarer 76% at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassenⁱⁱ.</p>

Projektet arbejder for at forebygge mobning, diskrimination og hadforbrydelser ved at gøre op med de heteronormative forforståelser og den LGBTI+ fobi og det LGBTI+ had, som ligger til grund for de dårlige levevilkår blandt LGBTI+ personer. Herunder blandt andet at:

Fire gange så mange LGBT-personer har forsøgt selvmord sammenlignet med den generelle befolkning.ⁱⁱⁱ

Over halvdelen af de LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 20 år.^{iv}

En ud af tyve LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 13 år.^v

LGBTI+-personer er som minoritet, i øget risiko for at blive udsat for hadforbrydelser, hadefulde tilråb, mobning, usynliggørelse, diskrimination og anden krænkende behandling^{vi}. Nyere undersøgelser fra Statens Institut for Folkesundhed om LGBT Sundhed^{vii} og Als Research^{viii} om minoritetsetniske LGBT-personers levevilkår, underbygger de tidligere resultater.

De dårlige levevilkår for LGBTI+personer er desværre ofte at genfinde i skolerne. Det gælder alt fra uvidenhed og fordomme til decideret LGBTI+fobi, diskrimination og vold. Det kommer til udtryk i varierende grad i form af negativ eller direkte fjendtlig stemning overfor LGBTI+personer, udbredt brug af LGBTI+fobiske skældsord og en generel frygt for ikke at leve op til normer og forventninger i forhold til køn og seksualitet.

84% af LGBT-personer i Danmark har hørt negative kommentarer eller overværet negativ opførsel, fordi en skolekammerat blev opfattet som LGBT.^{ix}

64% af LGBT-personer i Danmark har altid eller ofte skjult eller dækket over at være LGBT i skoletiden.^x

Aarhus Kommune har i 2019 udført en LGBT+undersøgelse^{xi}. I undersøgelsen spørges der blandt andet til Aarhus Kommunes anerkendelse af kønsidentitet og/eller seksualitet. Hertil svarer:

51%, at de ikke har oplevet at Aarhus Kommune anerkender deres kønsidentitet og/eller seksualitet. 15% svarer i mindre grad/i nogen grad og kun 10% svarer i høj grad/i meget høj grad.

I uddybningen af situationen, hvor personerne ikke har følt sig anerkendt, angiver 21% i folkeskolen og dagtilbud.

69 % af de unge under 30, oplyser at de er ensomme.

Både elever og lærere i skolerne viser ofte stor vilje og lyst til forandring i mødet med Normstormerne. Mange lærere efterspørger dog redskaber og faglig viden på området, da de færreste har haft mulighed for at opkvalificere sig på dette felt.

Normstormernes tilgang til LGBTI+skolearbejde er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn og seksualitet og det fælles ansvar for inklusion. Når der arbejdes med hvordan normer er med til at skabe inklusion og eksklusion, bliver stereotype, forsimplede og dermed begrænsende forestillinger om køn og seksualitet udfordret og nuanceret. Derved undgås offerførelse, sygeliggørelse og udstilling af individer og grupper tilhørende minoriteten. Tilgangen gør desuden at undervisningen er vedkommende for flere elever, og gør det muligt at arbejde mere aktivt med handlemuligheder for forandring.

Undervisningen er relevant for den brede indsats for trivsel og inklusion og kan anvendes i en række fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF -sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, historie, dansk m.fl.

Mange er enige i behovet for Normstormernes indsats, heriblandt:

Københavns Lærerforening

"VI HAR BRUG FOR EN NORMSTORM - i øjeblikket, kan lærerne ikke klare opgaven alene".^{xii}

Sådan lød erkendelsen efter Winter Pride arrangementet "Hvordan skabes tryggere skoler for LGBT-unge" i 2019. Formanden for Københavns Lærerforening, Lars Sørensen, var meget klar i sin udmelding om, at der simpelthen mangler fokus på og viden om inklusion af LGBTI+børn og unge i skolerne.

Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet

"Hverdagens fællesskaber skal sikre, at alle børn og unge oplever, at de er inkluderet i fællesskabet. Og ingen børn og unge skal begrænses i deres udviklingsmuligheder, fordi de mødes med stereotype forforståelser om køn og seksualitet."^{xiii}

Børne og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune

"Børne- og Ungdomsforvaltningen har et medansvar for, at børn og unge i Københavns Kommune kan tænke – og tænker – uden for de gængse normer og stiller spørgsmålstegn ved normer og stereotype opfattelser af verden. Gør de det, kande handle med omtanke og være med til at forebygge mobning."^{xiv}

Børne- og Ungdomsforvaltningen har således indstillet til Børne- og Ungdomsudvalget, at Normstormerne udvides til også at tilbyde undervisning til indskoling og mellemtrin, for "På den måde vil flere elever få glæde af det oplysningsarbejde, som Normstormerne leverer."^{xv}

En stor sidegevinst ved Normstormernes arbejde, som knytter sig til målsætningen om vidensdeling og kritiske metodemæssige overvejelser, er empowerment og kapacitetsopbygning i miljøerne. Det har både resulteret i flere LGBTI+aktører, der arbejder mere tidssvarende og målrettet med normkritisk LGBTI+arbejde, samt flere markante fortalere, aktivister og fagprofessionelle, som alle arbejder for at forbedre levevilkårene for LGBTI+personer.

En anden meget stor sidegevinst er at Normkritisk LGBTI+arbejde, i perioden siden Normstormerne startede, er gået fra at være et næsten ukendt fænomen i Danmark, til at være meget efterspurgt som metode til at skabe forandring. Herunder at arbejde inkluderende og antidiskriminerende, både inden for pædagogik, socialt arbejde og LGBTIQ+aktivisme. Den forandring har Normstormerne i høj grad bidraget til, sammen med de mange andre aktører, som arbejder for forbedring af LGBTI+personers levevilkår.

Udvikling

Udvidelse jf. Københavns Kommunes LGBTI+politik:

Undervisningen udvides til, ud over udskolingen, 7.til 10. klasse, også at omfatte:

- Indskolingen, 0. til 3. klasse
- Mellemtrinnet, 4. til 6. klasse

Pilotundervisninger er gennemført for 5. og 6. klasser i 2016-2018, og der udvikles videre på erfaringerne herfra. Materialet udarbejdes således, at indholdet er vedkommende og tilgængeligt for eleverne, på det pågældende trin, og bidrager til arbejdet med undervisningsministeriets "Fælles mål" for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.^{xvi} Se beskrivelse af fælles mål i afsnittet 'mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger' på side 5-6.

Der er desuden, fra Københavns Kommune, efterspurgt information om og budgetoverslag på:

- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere på dagtilbud.
Der er et stort behov for opkvalificering af lærere, da LGBTI+ og normkritik ikke dækkes på læreruddannelsen, hvorfor lærerne har meget ringe adgang til faglig viden. Det bekræftes i evaluering af Normstormerne, hvor 81% af lærerne svarer, at lærere generelt bør opkvalificeres i emner om

normer, køn og seksualitet. 97% af lærerne svarer, at de føler sig inspireret til at videreføre undervisningen om normer, køn og seksualitet efter Normstormernes undervisning, og 65% er interesserede i et opkvalificerende kursus for lærere udbudt af Normstormerne.^{xvii}

Fra 2014-2015 har Normstormerne erfaringer med at lave kurser til lærere og andre fagpersoner. Kurserne var efterspurgt, endog i en tid hvor andre tilbud oplevede en nedgang i interesse. Der er brug for at opdatere kursusmaterialet og delvist digitalisere det. Mange af de samme udfordringer, hvad angår faglige redskaber, gør sig gældende for dagtilbud, da faget *køn, seksualitet og mangfoldighed* først blev indført på pædagoguddannelsen i 2014, og der derfor stadig er en stor mangel på faglig viden og kompetencer i den pædagogiske praksis. Der forudsættes et tæt samarbejde med forvaltningen, således at der kan indgås aftaler med skoleledere om kursusafholdelse.

Derudover er der behov for at udvikle på Normstormes indsats, herunder:

- Fokuserer på tilbud/indsatser for udsatte børn og unge, som har lidt eller ingen tilknytning til skolerne. Her kan der særligt være behov for at introducere redskaber og handlemuligheder relateret til det at falde uden for normerne. Der skal udvikles et særligt fleksibelt program hertil.
- Digitalisere Normstormernes materialer. Hidtil har Normstormerne prioriteret at være så uafhængige af digitalt udstyr som muligt, bl.a. fordi der var meget forskellige it-løsninger på skolerne. Når it-udstyret svigter, kan det hurtigt gå ud over hele undervisningen pga. tidsspilde. Adgangen til fungerende it-udstyr er blevet forbedret, og der er nu behov for at digitalisere undervisningsmaterialet.
- Udvikle Normstorm - version 2.0 for 7. til 10. klasse. Mange skoler og klasser er nu blevet undervist af Normstormerne og kender derfor til materialet, og nogle har også stiftet bekendtskab med normer og rettigheder ad andre veje. Derfor er der brug for at udvikle et undervisningsprogram til de klasser, hvor der er en høj grad af viden i forvejen. Dette kan udføres i forbindelse med opdatering af undervisningsprogrammet for 7. til 10. klasse.
- Opdatering og delvis digitalisering af kursusforløb for lærere og andre fagpersoner, samt medarbejdere på dagtilbud.
- Som supplement til kurser for lærere og andre fagpersoner er der brug for, at udvikle en guide til henholdsvis lærere og andre fagpersoner på skolerne, ligesom til pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, om LGBTI+relaterede emner. Indholdet skal blandt andet vejlede om hvordan man som lærer bedst støtter elever/børn og unge, der bryder med normerne, praktiske tips og trick til at forebygge og modarbejde mobning og mistro i hverdagen samt relateret information om ressourcer mv.
- Udføre en undersøgelse om trivsel i skoletiden, blandt skoleelever i Københavns Kommune, og blandt LGBTIQA+personer rekrutteret i LGBTIQA+miljøerne i Københavns Kommune. Undersøgelsen vil kunne fungere som en baselinemåling ift. trivsel i skolen og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune, herunder til inspiration til og videreudvikling af undervisningsmaterialet i Normstormerne.
- Afholde Normstormernes tredje konference om normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde, hvor viden og erfaring videregives til relevante fagpersoner og andre videnspersoner og bidrager til vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Mål

Mål for skoleundervisninger

Aktivitetsmål for skoleundervisninger

Årligt

- Udføre koordinering af undervisninger.
- Afholde undervisninger, mål for 2023 er 140 klasser årligt.

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling	60	60	60	60
Mellemtrin	0	10	30	40
Indskoling	0	0	10	40

- At undervise på skoler i alle områder i Københavns Kommune.
- Udføre monitorering og registrering af undervisninger.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Etablere online bookingsystem i 2020.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificere undervisere.
- Løbende opdatere undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Udarbejde undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejde undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udføre opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge i 2021.
- Udføre undersøgelse blandt skoleelever i 2021.
- Afholde fokusgrupper i 2021-22.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for skoleundervisninger

Læringsmål for eleverne i 7.til 10. klasse

- Eleverne har viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Eleverne kan reflektere over egne og andres normer, privilegier og rettigheder.
- Eleverne kan reflektere over paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde.
- Eleverne har kendskab til alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet.
- Eleverne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Læringsmål for eleverne i 3. til 6. klasse og 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger

- Undervisningen bidrager til arbejdet med "Fælles mål"^{xviii} for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.
Undervisningen kan især bidrage til det faglige arbejde med kompetenceområdet "Sociale og kulturelle forhold" i samfundsfag, "Køn, krop og seksualitet" og "Trivsel" i SSF – sundheds og seksualundervisning og familiekundskab samt en række færdigheds- og vidensmål, herunder "Normer og idealer", "Krop", "Levevilkår", "Rettigheder", "Relationer" og "Personlige grænser". Undervisningen er ligeledes relevant i fag som samfundsfag, dansk og historie, når der arbejdes med normer og idealer for køn og seksualitet, identitet, rettigheder, socialisering, trivsel, diskrimination og mobning. Undervisningen bidrager også til det faglige arbejde med temaet "Demokrati og fællesskaber", herunder især undertemaerne "Stærke fællesskaber", "Kritisk tænkning" og "Medborgerskab" og kompetencer inden for "deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter".
- Undervisningen skal være fagligt funderet, således at indholdet har en høj grad af relevans for både elever, lærere og andre fagpersoner på skolerne.
- Undervisningen skal være handlingsorienteret og komme med konkrete bud på nedbringelse af mobning på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering, samt inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Undervisningen skal være relevant for fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF - sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, dansk, historie m.fl.
- Læreren er til stede som observatør i undervisningen og får således mulighed for at få indblik i temaerne og arbejde videre med undervisningen.
- Underviserne skal have gennemgået en grundig uddannelse i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt. Underviserne skal være trænedede i pædagogiske og didaktiske redskaber og øvelser til brug i undervisningen, samt tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, AURA, Transit, TransAktion, FSTB – foreningen for støtte til transkønnede børn, MIX – Copenhagen LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Undervisningens form og indhold for 7. til 10. klasse

Undervisningen tilrettelægges i henhold til læringsmålene ud fra følgende kriterier:

- Undervisningen er baseret på dialog og elevinddragelse.
- Der arbejdes med at få eleverne i spil og til kritisk at reflektere over egne normer, privilegier og ansvar for derved at gøre undervisningen mere vedkommende for alle.
- Undervisningen handler om LGBTI+, stereotyper, normer, primært cis-/heteronormer, privilegier, kønsidentitet, seksuel orientering, kategorier, rettigheder, identitet, etnicitet, diskrimination og mobning. Der arbejdes aktivt med at relatere normer, for køn og seksualitet, til andre normer for at gøre indholdet vedkommende for eleverne.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at gøre klassen til et trygtere og mere respektfuldt sted.
- Undervisningens varighed er 2 lektioner, 90 minutter.
- Undervisningen er tilrettelagt for en klasse/et hold med max. 30 elever.

Undervisningens form og indhold for 3. til 6. klasse 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kurser for fagpersoner

Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Årligt

- Udføre koordinering af kurser for fagpersoner, mål for 2023 er 40 kurser årligt.
- Afholde kurser for fagpersoner.

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Dagtilbud	0	10	20	20

- Udføre monitorering og registrering af kurser for fagpersoner.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Udarbejde undervisningsprogram til kurser for fagpersoner i 2020-21.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificering undervisere.
- Udarbejde guide til lærere, pædagoger og andre fagpersoner på skoler og i dagtilbud.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for kurser for fagpersoner

Læringsmål for kursisterne

- Kursisterne opnår viden om LGBTI+personer, som minoritetsgrupper, med fokus på levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
- Kursisterne opnår viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne får kendskab til, hvordan sproglige normer, herunder fremstillinger af køn, krop, seksualitet og andre markører, interagerer og kan fungere som barrierer for relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne opnår kendskab til normkritiske og intersektionelle redskaber til at arbejde inkluderende og anti-diskriminerende med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Mål for kvalitetssikring af kurser for fagpersoner

- Indholdet på kurserne skal være fagligt velfunderet og praksisnært, således at det har en høj grad af relevans og anvendelighed for kursisterne.
- Kurserne skal være handlingsorienterede og komme med konkrete bud på faglige redskaber, der bidrager til nedbringelse af mobning, social eksklusion, diskrimination mv. på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering.
- Kurserne skal styrke kursisters kompetencer i relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og til at skabe en større grad af inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne, skal inspirere til at arbejde med LGBTI+relaterede temaer, i et normkritisk og intersektionelt perspektiv, i fag og temaforløb, hvor

der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den lærerfaglige praksis.

- Kurser for pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, skal inspirere til at arbejde med nuancerede forståelser køn, seksualitet og mangfoldighed i relationsarbejdet med børn, samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den pædagogiske praksis.
- Underviserne på kurserne besidder specialiserede kompetencer i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt, samt pædagogiske, didaktiske og socialfaglige LGBTI+kompetencer. Underviserne tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og andre antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov og relevans, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Ung Trans, Sabaah, Priderne, MIX, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap, m.fl.

Form og indhold for kurser for fagpersoner

- Kurserne tilrettelægges i henhold til læringsmålene og afhængigt af faggrupper ud fra følgende moduler:
 1. LGBTI+ levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
 2. LGBTI+kompetencer og relationskompetencer.
 3. Normkritisk og intersektionelt perspektiv i praksis.
 4. Praksiseksempler og -øvelser.
- Kursernes indhold er faglig relevant og praksisorienteret.
- Kursernes form består af en dynamisk kombination af oplæg og øvelser.
- Kursisternes praksiserfaringer inddrages i praksisøvelser og som referencer til det øvrige kursusindhold.
- Indholdet referer til den mest aktuelle og mest relevante faglige viden og forskning om LGBTI+, normkritisk og intersektionelt perspektiv, inkluderende og antidiskriminerende praksis, samt viden og erfaringer fra rettighedsorganisationer og andre relevante aktører.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til brug i den daglige praksis.
- Kursernes varighed er 3 timer.
- Kurserne er tilrettelagt for hold på max. 20 og min. 5 deltagere. Større hold kan evt. imødekommes efter særlig aftale.

Anden efterspørgsel på undervisning mv. kan tilbydes såfremt der er ressourcer til det, og det ikke forhindrer udførelse af de primære aktiviteter. Alternativt kan undervisning, kurser, konsulentbistand mv. tilbydes mod betaling, der dækker alle udgifter. Dette bidrager til styrkelse af projektmålene uden ekstra omkostninger for Københavns Kommune.

Mål for undersøgelse blandt skolelever og LGBTIQA+personer

- Skoleelever rekrutteres på skoler i Københavns Kommune.
- LGBTIQA+personer rekrutteres i LGBTIQA+miljøerne i København Kommune.
- Undersøgelsen:
 - kan fungere som baselinemåling af trivsel i skolen blandt LGBTI+elever og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune.
 - kan fungere som inspiration til andre undersøgelser og målinger blandt LGBTI+personer i Københavns Kommune
 - kan bruges til inspiration og videreudvikling af Normstormernes undervisningsprogrammer og -materialer.
 - udarbejdes på baggrund af faglig viden om LGBTI+personers levevilkår og sundhed, herunder især viden om inkluderende kategoriseringer og anerkendende og anti-diskriminerende undersøgelsesdesign^{xix}

Antal respondenter aftales nærmere med Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune, anslået 700-1000 elever og 300-500 LGBTIQ+personer.

Mål for konference om normkritisk LGBTI+arbejde

- 50-100 personer har deltaget i konferencen.
- Konferencen har bidraget til:
 - at videreformidle Normstormenes viden og erfaringer til relevante fagpersoner og andre videnspersoner.
 - vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Interne mål

- Projektet fungerer også som en attraktiv mødeplads for LGBTI+ unge, som kan agere ambassadører i LGBTI+miljøerne. Således forplantes det element af empowerment og kapacitetsopbygning, der sker internt i Normstormerne også i LGBTI+miljøerne. Målgruffokuseringen sikrer desuden forankring af projektet. Forankringen i miljøerne styrker yderligere grupper og enkeltpersoner til at bære viden, redskaber og LGBTI+kompetencer med videre i det generelle samfund.
- Normstormernes undervisere skal selv have erfaringer med ikke at passe ind i normerne for kønsidentitet og/eller seksuel orientering og/eller have andre minoritetserfaringer og/eller have en særlig interesse i normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde.
- At have et særligt fokus på diversitet internt i undervisergruppen, herunder at arbejde med diversitet i rekruttering og organisering, således at undervisningen kan bygge bro til andre minoriteter, som også er LGBTIQ+.

Bemærkning til aktivitetsmål: Udarbejdelse af årlige statusoversigter, statusrapporter, slutevaluering og afholdelse af statusmøder er fælles for alle aktiviteter.

Målgrupper

Projektets målgruppe for skoleundervisning, er elever i henholdsvis 0. til 3. klasse, 4. til 6. klasse og 7. til 10. klassetrin primært på folkeskoler, sekundært privatskoler, ungdomsskoler og efterskoler, samt udsatte børn og unge, der har lidt eller ingen tilknytning til skolen. Desuden kan ungdomsklubber, idrætsforeninger, bosteder og andre steder, hvor børn og unge i Københavns Kommune færdes, også tilbydes undervisninger, såfremt det er relevant og ressourcemæssigt muligt.

Projektets målgruppe for kurser for *lærere og andre fagpersoner* er lærere, pædagoger, socialrådgivere, sundhedsplejersker m.fl. med kontakt til børn og unge i skolealderen. Projektets målgruppe for kurser for *personale på dagtilbud* er ledere, pædagoger, pædagogmedhjælpere m.fl.

Evaluerings

Overordnede mål og delmål kan, om nødvendigt, justeres i projektforløbets evalueringsfaser.

Skoleundervisninger:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper, 3 i hhv. primo 2021 og ultimo 2022 med elever.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper.

Kurser for fagpersoner:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.

Aktiviteter

Årligt

- Statusmøde.
- Koordinering af undervisninger/kurser.
- Afholdelse af undervisninger/kurser.
- Monitorering og registrering af undervisninger.
- Supervision af undervisere.
- Udarbejdelse af årlig statusoversigt.
- Udarbejdelse af årlig statusrapport.
- Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkelte aktiviteter

- Etablering af online bookingsystem i 2020.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2020-21.
- Opdatering af undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2021-22.
- Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer i 2021-22.
- Afholdelse af fokusgrupper i 2021-22.
- Konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Slutevaluering med anbefalinger til fremtidige projekter og indsatser i 2023.
- Løbende rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere.
- Løbende opdatering af undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Løbende opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge 2020-22.

Tidsplan og milepæle

Projektplan	2020		2021		2022		2023	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Opstartsmøde	■							
Årligt statusmøde			■		■		■	
Koordinering af skoleundervisninger	■							
Afholdelse af skoleundervisninger	■							
Opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge		■		■		■		
Opdatering af undervisningsprogram udskoling			■					
Udvikling af undervisningsprogram mellemtrin			■					
Udvikling af undervisningsprogram indskoling					■			
Koordinering af kurser for fagpersoner	■							
Afholdelse af kurser for fagpersoner	■							
Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner	■							
Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud				■	■			
Udarbejdelse og opdatering af undervisningsmaterialer	■		■		■		■	
Digitalisering af undervisningsmaterialer		■		■		■		■
Etablering og vedligeholdelse af online bookingsystem	■		■		■		■	
Rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere	■		■		■		■	
Supervisionsmøder	■							
Monitorering af undervisninger/kurser	■		■		■		■	
Afholdelse af fokusgrupper			■			■		
Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer			■		■			
Planlægning og afholdelse af konference					■	■		
Halvårlig statusoversigt	■		■		■		■	
Evaluering/statusrapport/slutevaluering		■		■		■		■

■ Fælles ■ Skoleundervisninger ■ Kurser for fagpersoner

Projektets vilkår for koordinering af undervisning, især afhængighed af undervisningsplanlægningen fra skolernes og dagtilbuddenes side, udgør et usikkerhedsparameter, som er et vilkår for al planlægning og udførelse af aktiviteter i projektet. Dertil kommer, at det løbende kan være nødvendigt at tilpasse undervisningens og kursernes programmer og indhold grundet erfaringer fra praksis. Det kan derfor blive nødvendigt at justere og ændre tidsplan og aktiviteter undervejs.

Plan for status

Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen. Statusoversigt udarbejdes hver 6 måned, herunder en årlig status over aktiviteter og resultater. Slutevaluering udarbejdes i 2023.

Der afholdes 6 - 8 supervisionsmøder årligt, hvor projektleder, projektmedarbejder, undervisningskoordinator, samt undervisere, ud over supervision, gør status, deler viden og udvikler på undervisningen/projektet.

Personaleressourcer og organisering

Tidsforbrug og kvalifikationer

Projektleder ca. 30 timer/uge.

Kris Vinther, Projektleder, Interkulturel/International Socialrådgiver med speciale i køns- og seksualitetsminoriteter.

Specialistviden inden for normkritisk LGBTI+skolearbejde i et anti-diskriminerende og intersektionelt perspektiv, LGBTI+sundhed, -levestandard, -rettigheder, -kompetencer, særligt udsatte LGBTIQ+personer, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere samt indgående kendskab til LGBTIQ+miljøerne.

Undervisningskoordinator ca. 12 timer/uge i 2020, herefter ca. 20 timer/uge fra 2021.

Erfaring med koordinering og kommunikation samt indgående kendskab til normkritik, intersektionalitet, LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne.

Projektmedarbejder ca. 30 timer/uge fra 2021.

Specialiseret viden om normkritisk pædagogik og didaktik i et intersektionelt LGBTIQ+perspektiv. Indgående kendskab til LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne samt erfaring med udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere.

Eksterne oplægsholdere/konsulenter, ca. 6-8 gange/år.

Oplæg, workshops, undervisning eller lignende udarbejdes og udføres i samarbejde med relevante konsulenter med speciale i LGBTIQ+ i et normskritisk og intersektionelt perspektiv samt specialiserede minoritetsbaserede aktører som LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, Café AURA, Transit, TransAktion, FSTB - foreningen for støtte til transkønnede børn, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, Normkritisk Forening, Køn i pædagogik m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Organisering af projektet

Efter aftale med projektejer i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune etableres Normstormerne som en selvstændig organisation, som varetager videreførelsen af projektet, herunder projektledelse, koordinering mv.

Samarbejde

For at sikre forankring, bl.a. i miljøerne, samt sikre kvalitet og videreformidling har Normstormerne allerede løbende og tilbagevendende samarbejder med bl.a.: LGBT+ Ungdom, Sabaah, Priderne, Café AURA, TransAktion, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival og SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, dertil kommer en længere række andre enkelt- eller kortvarige samarbejder med andre aktører, som arbejder med børn og unges trivsel og/eller inklusion, diskrimination,

mobning, rettigheder, seksuel sundhed mv. I takt med at nye aktører markerer sig på feltet etableres relevante samarbejder løbende.

Økonomi

Budget	2020	2021	2022	2023
Undervisning 7. til 10. klasse	736.288	790.048	769.888	703.808
Undervisning 3. til 6. klasse	0	452.816	393.568	367.248
Undervisning 0. til 3. klasse	0	0	469.616	376.768
	736.288	1.242.864	1.633.072	1.447.824
Undervisning af lærere og andre fagpersoner på skolerne	346.864	266.224	266.224	252.784
Undervisning af personale på dagtilbud	0	346.864	346.864	252.784
	346.864	613.088	613.088	505.568
I alt	1.083.152	1.855.952	2.246.160	1.953.392

*ekskl. evt. vikardækning

Detaljeret budget kan fremsendes.

ⁱ LGBTI står for (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex) lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interkønnede. Plusset bruges som udvidelse af betegnelsen i erkendelse af at 'LGBTI' ikke er tilstrækkeligt inkluderende, når LGBTI+gruppen skal beskrives. Plusset repræsenterer således de ikke nævnte identiteter: Aseksuelle, Panseksuelle, Queerpersoner mv.

ⁱⁱ Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

ⁱⁱⁱ Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{iv} Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^v Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{vi} LGBT-Liv: Rapport om behovet for viden og indsatser for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. LGBT-liv/STOPAIDS. 2011

^{vii} LGBT-sundhed - Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. Statens Institut for folkesundhed. 2015

^{viii} Nydanske LGBT personers levevilkår. ALS Research. 2015

^{ix} EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^x EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^{xi} I undersøgelsen afdækkes LGBT+ personers oplevelser og holdninger til en række spørgsmål om blandt andet Aarhus som by, trivsel og ensomhed, LGBT+ fællesskaber, åbenhed og diskrimination. <https://cdn.aarhus.dk/media/23486/fuld-rapport-aarhus-kommune-lgbtplus-personer-18-03-2019.pdf>

^{xii} <http://www.klfnet.dk/aktuelt/nyhed/artikel/vi-har-brug-for-en-normstorm/>

^{xiii} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 11

^{xiv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xvi} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xvii} Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

^{xviii} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xix} En faldgrube i forbindelse med design af LGBTI+undersøgelser, er at manglende LGBTI+kompetencer og viden om målgruppen resulterer i undersøgelsesdesigns der ekskluderer store dele af målgruppen, og/eller som producerer falske resultater.

BU52 Videreførelse og udvidelse af projektet Normstormerne

Baggrund

Budgetnotatet er bestilt af Radikale Venstre (B).

Indhold

Siden etableringen i 2012 har Normstormernes 'ung-til-ynge'-undervisere undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Projektet har oplevet en stor efterspørgsel på undervisningen og Normstormernes evaluering af forløbene viser en høj tilfredshed blandt elever og lærer. Børne- og Ungdomsforvaltningen har i forbindelse med budgetforhandlingerne 2016 finansieret projektet med 500.000 kr. årligt i perioden 2016-2019. Bevilling udløber således i indeværende år.

Det ønskes, at projektet Normstormerne videreføres i perioden 2020-23 og gradvist udvides til at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin samt udbyde kurser for lærer og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud.

Projektets formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivslen for alle børn og unge. Derudover skal lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination. Projektet bidrager således til at opfylde målsætningerne i Københavns Kommunes LGBTI+ politik 2019-2023 – *En ligeværdig del af fællesskabet*.

Projektets indhold

Normstormernes tilgang er dialogbaseret, bygger på inddragelse og sætter fokus på de normer, som muliggør diskrimination og mobning relateret til LGBTI+/køn og seksualitet samt det fælles ansvar for inklusion. Med denne tilgang undgås, at individer eller minoritetsgrupper udstilles og undervisningen bliver vedkommende for eleverne. Undervisningen er relevant i fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder sundheds- og seksualundervisning, samfundsfag, dansk m.fl.

De konkrete aktiviteter i projektet er:

- Udarbejde et undervisningsprogram til 0. til 3. klasse og 4. til 6. klasse.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse.
- Udvikle undervisningsmaterialer til brug for fagpersoner.
- 60 årlige undervisninger for elever i 7. til 10. klasse.
- Tilbyde undervisning til elever i 0. til 3. klasse fra 2021 og 4. til 6. klasse fra 2022.
- Tilbyde kurser for lærere og andre fagpersoner i skolerne fra 2020 samt til medarbejdere i dagtilbud fra 2021, så indsatsen bliver bredere og bedre forankret.
- Udføre en undersøgelse blandt skoleelever i 2021 som baseline for trivsel i skolen.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+-skolearbejde i 2022.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Tabel 1 viser aktivitetsmål for skoleundervisninger i projektet og tabel 2 viser aktivitetsmål for kurser for fagpersoner.

Tabel 1) Aktivitetsmål for skoleundervisning

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling (7.-10. klasse)	60	60	60	60
Mellemtrin (4.-6. klasse)	0	10	30	40
Indskoling (0.-3. klasse)	0	0	10	40

Tabel 2) Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Personale i dagtilbud	0	10	20	20

Forventet adfærdsmæssig effekt og opfølgning

Tabel 3 – Oversigt over målsætning for adfærdseffekter og evaluering i budgetønsket

Målgruppe	Indsats	Målsætning	Evaluering af indsatsen
Folkeskoleelever i indskoling, mellemtrin og udskoling i alle områder af København.	Undervisning i normer for køn og seksualitet og handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination.	Eleverne gives handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet, oplever øget trivsel og har redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.
Lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud	Kurser for opkvalificering i LGBTI+ kompetencer.	Fagpersonerne får redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Økonomi

Tabel 4 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2020 p/l)	Styringsområde	2020	2021	2022	2023	I alt
Undervisning til 7. til 10. klasse	Service	736	790	770	704	3.000
Undervisning til 4. til 6. klasse	Service	0	453	394	367	1.214
Undervisning til 0. til 3. klasse	Service	0	0	470	377	847
Elevundervisning i alt		736	1.243	1.634	1.448	5.061
Undervisning af lærer m.fl. på skolerne	Service	347	266	266	253	1.132
Undervisning af personale i dagtilbud	Service	0	347	347	253	947
Undervisning af fagpersonale i alt		347	613	613	506	2.079
Udgifter i alt		1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Midlerne dækker undervisning af elever og kurser for fagpersonale, og er således eksklusive evt. vikardækning.

Risikovurdering og proces

Der er ingen risici forbundet med forslaget.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 5 – Udgifter til service, overførsler eller finansposter:

(1.000 kr. – 2020 p/l)	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ Udgift (I/U)	2020	2021	2022	2023	I alt
Service	BUU	3350, Undervisning	U	1.083	1.856	2.247	1.954	7.140
Udgifter i alt				1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her) X											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		☐
Adresse og matrikelnummer											

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Budgetaftale 2012	0,5	0,5	0,5	0,5				
Budgetaftale 2016					0,5	0,5	0,5	0,5
Afsatte midler i alt	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

[Tilpas tabellen såfremt der er afsat midler i tidligere år end 2016 eller senere end 2022]

Simon Simonsen (A)

Spørgsmål om Normstormerne

Kære Simon

Du har den 9. oktober 2020 via din medlemssekretær stillet følgende spørgsmål til forvaltningen:

Baggrund: Jeg forstår, at vi i KK har tilbyder undervisningsforløb der hedder noget a la "Normstormerne". Og at deres undervisning foregår i klasser i et forløb med 2 lektioner (90 minutter) og bliver udført af to unge uddannede såkaldte "normstormere".

1. Er dette korrekt at det foregår sådan? Eller hvordan foregår det?
2. Jeg ønsker et indblik i det undervisningsmateriale som anvendes til denne undervisning.
3. Jeg ønsker indblik i eksempler på det der præsenteres for eleverne, i form af slides, spørgeskemaer, evalueringsskemaer m.m., og dels eventuelt eksisterende baggrundsmateriale som er rettet til skolelæreren.
4. Jeg også indblik i eventuel vejledning til normstormer-underviserne om hvordan de skal svare på de spørgsmål, som skoleeleverne stiller.
5. Jeg ønsker ligeledes at få indblik i baggrundsmaterialet til den politiske beslutning, bilag og rapporter m.m. der er indgået.

Besvarelse

Forvaltningen fremsender hermed som ønsket den undervisningsvejledning, som Normstormerne anvender som grundlag for deres undervisning i folkeskolens 7. - 10. klasse.

21. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0822411

Dokumentnummer
2020-0822411-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

Forvaltningen bemærker, at der ikke er tale om et egentligt undervisningsmateriale, som udleveres til eleverne. Materialet har mere præg af en drejebog, som de unge undervisere kan bruge til at gennemføre undervisningsforløbet.

Materialet indeholder en række øvelser og opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen. Det er ikke alle øvelser og opgaver, der anvendes ved hver undervisning, idet den enkelte underviser kan udvælge indholdet ud fra klassens interesse og faglige niveau.

Forvaltningen skal gøre opmærksom på, at materialet udleveres til din orientering og ikke må videregives til andre ligesom uddrag af materialet ikke må bruges i andre sammenhænge.

Vedlagt til dette svar er et kort notat, der giver en række yderligere oplysninger om indsatsen, herunder baggrund, formål, undervisningsforløb samt økonomi. Desuden vedlægges projektbeskrivelsen og budgetnotatet, der lå til grund for beslutningen ved B20.

Venlig hilsen

Christian Smidt Pålsson
Juridisk konsulent

Notat

Notat om Normstormernes undervisningsmateriale

12. oktober 2020

Dette notat er udarbejdet på baggrund af en række spørgsmål fra politikere i BR om Normstormerne og deres undervisningsmateriale.

Sagsnummer
2020-0156312

Dokumentnummer
2020-0156312-25

Baggrund og historik

Indsatsen "Normstormerne" var en del af B12, hvor der blev bevilget 0,5 mio. kr. årligt til en indsats for at bekæmpe hatecrimes og undervise folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Ved B16 blev indsatsen forlænget 4 år med samme årlige beløb, og ved B21 blev det besluttet at forsætte og udvide indsatsen til også at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin, udbyde kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud samt udarbejde ledelsesinformation, der kan sikre en inkluderende tilgang til problemstillinger omkring køn og normer.

Indsatsen skal også ses som et led i kommunens LGBTI+-politik 2019 - 23 "En ligeværdig del af fællesskabet", hvor udvidelse af Normstormerne er nævnt som et konkret initiativ i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivselen for alle børn og unge. Derudover skal lærere og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.

Undervisningsmetode

Normstormernes tilgang til undervisningen er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Disse redskaber handler bl.a. om at tydeliggøre, hvordan forskellige former for undertrykkelse ofte kan forstærke hinanden. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn, m.m.

Undervisningen varetages af en gruppe unge såkaldte "normstormere", der selv har en minoritetsbaggrund og har gennemgået et særligt uddannelsesforløb. To "normstormere" kommer på besøg i klassen i et

Fagligt Center
Skole, Inklusion og Sundhed
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009374608

www.kk.dk

forløb på 2 lektioner (1½ time). Klassens lærer er til stede under hele undervisningsforløbet.

Der udleveres ikke noget egentligt undervisningsmateriale til eleverne, men underviserne tager udgangspunkt i den drejebog, der er vedlagt dette notat, og som indeholder en række øvelser og mundtlige opgaver, som eleverne bliver præsenteret for i løbet af undervisningen.

Antal undervisningsforløb

Normstormernes 'ung-til-ynge'-undervisere har siden starten i 2012 undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. Måltallet har alle årene være 60 undervisningsforløb årligt, og den gennemsnitlige målopfyldelse over årene er 95%. Der er stor efterspørgsel på undervisningsforløbene og en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner, som arbejder med børn og unge.

Evaluering

Indsatsen er løbende blevet evalueret ved spørgeskemaer til elever og lærere. Hvad angår eleverne, så svarer 76%, at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassen. 85% af lærerne udtrykker, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne, og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Undervisningen er flere gange blevet observeret af en pædagogisk konsulent fra forvaltningen.

Økonomi

Ved B20 blev det besluttet at afsætte i alt 7.14 mio. kr. i perioden 2020 – 2023, fordelt således:

2020	2021	2022	2023
1.083	1.856	2.247	1.954

Bilag:

- Undervisningsguide "trin for trin"
- Projektbeskrivelse
- Budgetnotat B20

Normstormerne: Undervisningsguide "trin for trin"

Materialet er udladt efter ønske fra Normstormerne.

Normstormerne 2020-2023

Dato: 10-08-2019

Projekttitel og periode
Normstormerne - LGBTI+undervisning 1. januar 2020 til 31. december 2023
Formål
Normstormernes overordnede formål er at: <ul style="list-style-type: none">• forbedre LGBTI+børn og -unges trivsel• skabe mere plads til forskellighed og bedre trivsel for alle børn og unge uanset køn og seksualitet• bidrage til en mere LGBTI+inkluderende skole• styrke undervisning om LGBTI+ i skolerne• bidrage til mere LGBTI+inkluderende dagtilbud• øge lærere, pædagoger og andre fagpersoners LGBTI+kompetencer Ved at undervise i LGBTI+relaterede emner, herunder: <ul style="list-style-type: none">• konsekvenser af stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet• alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet• handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet• handlemuligheder til at modarbejde mobning, mistrivsel og diskrimination relateret til køn og seksualitet• paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde, herunder eksempelvis alder, handicap, køn, national/social oprindelse, politisk anskuelse, race/hudfarve/etnisk oprindelse, seksuel orientering og krops- og skønhedsideal.
Baggrund og motivation for projektet
Normstormerne har, siden etableringen i 2012, undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse. I 2013 lod Aarhus Kommune sig inspirere af indsatsen, og Normstormerne blev således udvidet til også at tilbyde undervisninger i Aarhus Kommune. Normstormerne i København har gennemsnitligt, siden 2012, haft en målopfyldelse på 95%. Projektet oplever en stor efterspørgsel på selve undervisningerne, såvel som en stor faglig interesse i tilgang og metode fra lærere og andre fagpersoner som arbejder med børn og unge, både på skolerne og i andre sammenhænge. Således svarer 85% af lærerne, at undervisningen er spændende og relevant for eleverne og 90% at de vil anbefale Normstormerne til andre lærere og skoler. Hvad angår eleverne, så svarer 76% at undervisningen var spændende og lærerig, og 74% erklærer at vide mere om at modarbejde diskrimination og bidrage til et bedre klima i klassen ⁱⁱ .

Projektet arbejder for at forebygge mobning, diskrimination og hadforbrydelser ved at gøre op med de heteronormative forforståelser og den LGBTI+ fobi og det LGBTI+ had, som ligger til grund for de dårlige levevilkår blandt LGBTI+ personer. Herunder blandt andet at:

Fire gange så mange LGBT-personer har forsøgt selvmord sammenlignet med den generelle befolkning.ⁱⁱⁱ

Over halvdelen af de LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 20 år.^{iv}

En ud af tyve LGBT-personer, der har forsøgt selvmord, gjorde det, før de fyldte 13 år.^v

LGBTI+-personer er som minoritet, i øget risiko for at blive udsat for hadforbrydelser, hadefulde tilråb, mobning, usynliggørelse, diskrimination og anden krænkende behandling^{vi}. Nyere undersøgelser fra Statens Institut for Folkesundhed om LGBT Sundhed^{vii} og Als Research^{viii} om minoritetsetniske LGBT-personers levevilkår, underbygger de tidligere resultater.

De dårlige levevilkår for LGBTI+personer er desværre ofte at genfinde i skolerne. Det gælder alt fra uvidenhed og fordomme til decideret LGBTI+fobi, diskrimination og vold. Det kommer til udtryk i varierende grad i form af negativ eller direkte fjendtlig stemning overfor LGBTI+personer, udbredt brug af LGBTI+fobiske skældsord og en generel frygt for ikke at leve op til normer og forventninger i forhold til køn og seksualitet.

84% af LGBT-personer i Danmark har hørt negative kommentarer eller overværet negativ opførsel, fordi en skolekammerat blev opfattet som LGBT.^{ix}

64% af LGBT-personer i Danmark har altid eller ofte skjult eller dækket over at være LGBT i skoletiden.^x

Aarhus Kommune har i 2019 udført en LGBT+undersøgelse^{xi}. I undersøgelsen spørges der blandt andet til Aarhus Kommunes anerkendelse af kønsidentitet og/eller seksualitet. Hertil svarer:

51%, at de ikke har oplevet at Aarhus Kommune anerkender deres kønsidentitet og/eller seksualitet. 15% svarer i mindre grad/i nogen grad og kun 10% svarer i høj grad/i meget høj grad.

I uddybningen af situationen, hvor personerne ikke har følt sig anerkendt, angiver 21% i folkeskolen og dagtilbud.

69 % af de unge under 30, oplyser at de er ensomme.

Både elever og lærere i skolerne viser ofte stor vilje og lyst til forandring i mødet med Normstormerne. Mange lærere efterspørger dog redskaber og faglig viden på området, da de færreste har haft mulighed for at opkvalificere sig på dette felt.

Normstormernes tilgang til LGBTI+skolearbejde er at arbejde med dialog, inddragelse og øvelser ved hjælp af normkritiske og intersektionelle redskaber. Denne metode adskiller sig fra mere traditionelle tilgange til minoritetsarbejde, ved at sætte fokus på de normer, som er med til at skabe mulighederne for diskrimination og mobning relateret til LGBTI+, køn og seksualitet og det fælles ansvar for inklusion. Når der arbejdes med hvordan normer er med til at skabe inklusion og eksklusion, bliver stereotype, forsimplede og dermed begrænsende forestillinger om køn og seksualitet udfordret og nuanceret. Derved undgås offerførelse, sygeliggørelse og udstilling af individer og grupper tilhørende minoriteten. Tilgangen gør desuden at undervisningen er vedkommende for flere elever, og gør det muligt at arbejde mere aktivt med handlemuligheder for forandring.

Undervisningen er relevant for den brede indsats for trivsel og inklusion og kan anvendes i en række fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF -sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, historie, dansk m.fl.

Mange er enige i behovet for Normstormernes indsats, heriblandt:

Københavns Lærerforening

"VI HAR BRUG FOR EN NORMSTORM - i øjeblikket, kan lærerne ikke klare opgaven alene".^{xii}

Sådan lød erkendelsen efter Winter Pride arrangementet "Hvordan skabes tryggere skoler for LGBT-unge" i 2019. Formanden for Københavns Lærerforening, Lars Sørensen, var meget klar i sin udmelding om, at der simpelthen mangler fokus på og viden om inklusion af LGBTI+børn og unge i skolerne.

Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet

"Hverdagens fællesskaber skal sikre, at alle børn og unge oplever, at de er inkluderet i fællesskabet. Og ingen børn og unge skal begrænses i deres udviklingsmuligheder, fordi de mødes med stereotype forforståelser om køn og seksualitet."^{xiii}

Børne og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune

"Børne- og Ungdomsforvaltningen har et medansvar for, at børn og unge i Københavns Kommune kan tænke – og tænker – uden for de gængse normer og stiller spørgsmålstegn ved normer og stereotype opfattelser af verden. Gør de det, kande handle med omtanke og være med til at forebygge mobning."^{xiv}

Børne- og Ungdomsforvaltningen har således indstillet til Børne- og Ungdomsudvalget, at Normstormerne udvides til også at tilbyde undervisning til indskoling og mellemtrin, for "På den måde vil flere elever få glæde af det oplysningsarbejde, som Normstormerne leverer."^{xv}

En stor sidegevinst ved Normstormernes arbejde, som knytter sig til målsætningen om vidensdeling og kritiske metodemæssige overvejelser, er empowerment og kapacitetsopbygning i miljøerne. Det har både resulteret i flere LGBTI+aktører, der arbejder mere tidssvarende og målrettet med normkritisk LGBTI+arbejde, samt flere markante fortalere, aktivister og fagprofessionelle, som alle arbejder for at forbedre levevilkårene for LGBTI+personer.

En anden meget stor sidegevinst er at Normkritisk LGBTI+arbejde, i perioden siden Normstormerne startede, er gået fra at være et næsten ukendt fænomen i Danmark, til at være meget efterspurgt som metode til at skabe forandring. Herunder at arbejde inkluderende og antidiskriminerende, både inden for pædagogik, socialt arbejde og LGBTIQ+aktivisme. Den forandring har Normstormerne i høj grad bidraget til, sammen med de mange andre aktører, som arbejder for forbedring af LGBTI+personers levevilkår.

Udvikling

Udvidelse jf. Københavns Kommunes LGBTI+politik:

Undervisningen udvides til, ud over udskolingen, 7.til 10. klasse, også at omfatte:

- Indskolingen, 0. til 3. klasse
- Mellemtrinnet, 4. til 6. klasse

Pilotundervisninger er gennemført for 5. og 6. klasser i 2016-2018, og der udvikles videre på erfaringerne herfra. Materialet udarbejdes således, at indholdet er vedkommende og tilgængeligt for eleverne, på det pågældende trin, og bidrager til arbejdet med undervisningsministeriets "Fælles mål" for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.^{xvi} Se beskrivelse af fælles mål i afsnittet 'mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger' på side 5-6.

Der er desuden, fra Københavns Kommune, efterspurgt information om og budgetoverslag på:

- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere på dagtilbud.
Der er et stort behov for opkvalificering af lærere, da LGBTI+ og normkritik ikke dækkes på læreruddannelsen, hvorfor lærerne har meget ringe adgang til faglig viden. Det bekræftes i evaluering af Normstormerne, hvor 81% af lærerne svarer, at lærere generelt bør opkvalificeres i emner om

normer, køn og seksualitet. 97% af lærerne svarer, at de føler sig inspireret til at videreføre undervisningen om normer, køn og seksualitet efter Normstormernes undervisning, og 65% er interesserede i et opkvalificerende kursus for lærere udbudt af Normstormerne.^{xvii}

Fra 2014-2015 har Normstormerne erfaringer med at lave kurser til lærere og andre fagpersoner. Kurserne var efterspurgt, endog i en tid hvor andre tilbud oplevede en nedgang i interesse. Der er brug for at opdatere kursusmaterialet og delvist digitalisere det. Mange af de samme udfordringer, hvad angår faglige redskaber, gør sig gældende for dagtilbud, da faget *køn, seksualitet og mangfoldighed* først blev indført på pædagoguddannelsen i 2014, og der derfor stadig er en stor mangel på faglig viden og kompetencer i den pædagogiske praksis. Der forudsættes et tæt samarbejde med forvaltningen, således at der kan indgås aftaler med skoleledere om kursusafholdelse.

Derudover er der behov for at udvikle på Normstormes indsats, herunder:

- Fokuserer på tilbud/indsatser for udsatte børn og unge, som har lidt eller ingen tilknytning til skolerne. Her kan der særligt være behov for at introducere redskaber og handlemuligheder relateret til det at falde uden for normerne. Der skal udvikles et særligt fleksibelt program hertil.
- Digitalisere Normstormernes materialer. Hidtil har Normstormerne prioriteret at være så uafhængige af digitalt udstyr som muligt, bl.a. fordi der var meget forskellige it-løsninger på skolerne. Når it-udstyret svigter, kan det hurtigt gå ud over hele undervisningen pga. tidsspilde. Adgangen til fungerende it-udstyr er blevet forbedret, og der er nu behov for at digitalisere undervisningsmaterialet.
- Udvikle Normstorm - version 2.0 for 7. til 10. klasse. Mange skoler og klasser er nu blevet undervist af Normstormerne og kender derfor til materialet, og nogle har også stiftet bekendtskab med normer og rettigheder ad andre veje. Derfor er der brug for at udvikle et undervisningsprogram til de klasser, hvor der er en høj grad af viden i forvejen. Dette kan udføres i forbindelse med opdatering af undervisningsprogrammet for 7. til 10. klasse.
- Opdatering og delvis digitalisering af kursusforløb for lærere og andre fagpersoner, samt medarbejdere på dagtilbud.
- Som supplement til kurser for lærere og andre fagpersoner er der brug for, at udvikle en guide til henholdsvis lærere og andre fagpersoner på skolerne, ligesom til pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, om LGBTI+relaterede emner. Indholdet skal blandt andet vejlede om hvordan man som lærer bedst støtter elever/børn og unge, der bryder med normerne, praktiske tips og trick til at forebygge og modarbejde mobning og mistro i hverdagen samt relateret information om ressourcer mv.
- Udføre en undersøgelse om trivsel i skoletiden, blandt skoleelever i Københavns Kommune, og blandt LGBTIQA+personer rekrutteret i LGBTIQA+miljøerne i Københavns Kommune. Undersøgelsen vil kunne fungere som en baselinemåling ift. trivsel i skolen og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune, herunder til inspiration til og videreudvikling af undervisningsmaterialet i Normstormerne.
- Afholde Normstormernes tredje konference om normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde, hvor viden og erfaring videregives til relevante fagpersoner og andre videnspersoner og bidrager til vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Mål

Mål for skoleundervisninger

Aktivitetsmål for skoleundervisninger

Årligt

- Udføre koordinering af undervisninger.
- Afholde undervisninger, mål for 2023 er 140 klasser årligt.

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling	60	60	60	60
Mellemtrin	0	10	30	40
Indskoling	0	0	10	40

- At undervise på skoler i alle områder i Københavns Kommune.
- Udføre monitorering og registrering af undervisninger.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Etablere online bookingsystem i 2020.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificere undervisere.
- Løbende opdatere undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Udarbejde undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejde undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udføre opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge i 2021.
- Udføre undersøgelse blandt skoleelever i 2021.
- Afholde fokusgrupper i 2021-22.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for skoleundervisninger

Læringsmål for eleverne i 7.til 10. klasse

- Eleverne har viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Eleverne kan reflektere over egne og andres normer, privilegier og rettigheder.
- Eleverne kan reflektere over paralleller til og sammenhænge med andre diskriminationsgrunde.
- Eleverne har kendskab til alternativer til stereotype, forsimplede og begrænsende forståelser af køn og seksualitet.
- Eleverne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Læringsmål for eleverne i 3. til 6. klasse og 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kvalitetssikring af skoleundervisninger

- Undervisningen bidrager til arbejdet med "Fælles mål"^{xviii} for fag, obligatoriske emner og temaer i folkeskolen.
Undervisningen kan især bidrage til det faglige arbejde med kompetenceområdet "Sociale og kulturelle forhold" i samfundsfag, "Køn, krop og seksualitet" og "Trivsel" i SSF – sundheds og seksualundervisning og familiekundskab samt en række færdigheds- og vidensmål, herunder "Normer og idealer", "Krop", "Levevilkår", "Rettigheder", "Relationer" og "Personlige grænser". Undervisningen er ligeledes relevant i fag som samfundsfag, dansk og historie, når der arbejdes med normer og idealer for køn og seksualitet, identitet, rettigheder, socialisering, trivsel, diskrimination og mobning. Undervisningen bidrager også til det faglige arbejde med temaet "Demokrati og fællesskaber", herunder især undertemaerne "Stærke fællesskaber", "Kritisk tænkning" og "Medborgerskab" og kompetencer inden for "deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter".
- Undervisningen skal være fagligt funderet, således at indholdet har en høj grad af relevans for både elever, lærere og andre fagpersoner på skolerne.
- Undervisningen skal være handlingsorienteret og komme med konkrete bud på nedbringelse af mobning på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering, samt inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Undervisningen skal være relevant for fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder SSF - sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, samfundsfag, dansk, historie m.fl.
- Læreren er til stede som observatør i undervisningen og får således mulighed for at få indblik i temaerne og arbejde videre med undervisningen.
- Underviserne skal have gennemgået en grundig uddannelse i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt. Underviserne skal være trænedede i pædagogiske og didaktiske redskaber og øvelser til brug i undervisningen, samt tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, AURA, Transit, TransAktion, FSTB – foreningen for støtte til transkønnede børn, MIX – Copenhagen LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Undervisningens form og indhold for 7. til 10. klasse

Undervisningen tilrettelægges i henhold til læringsmålene ud fra følgende kriterier:

- Undervisningen er baseret på dialog og elevinddragelse.
- Der arbejdes med at få eleverne i spil og til kritisk at reflektere over egne normer, privilegier og ansvar for derved at gøre undervisningen mere vedkommende for alle.
- Undervisningen handler om LGBTI+, stereotyper, normer, primært cis-/heteronormer, privilegier, kønsidentitet, seksuel orientering, kategorier, rettigheder, identitet, etnicitet, diskrimination og mobning. Der arbejdes aktivt med at relatere normer, for køn og seksualitet, til andre normer for at gøre indholdet vedkommende for eleverne.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til at gøre klassen til et trygtere og mere respektfuldt sted.
- Undervisningens varighed er 2 lektioner, 90 minutter.
- Undervisningen er tilrettelagt for en klasse/et hold med max. 30 elever.

Undervisningens form og indhold for 3. til 6. klasse 0. til 4. klasse udvikles ligeledes i henhold til "Fælles mål" og jf. tidsplan.

Mål for kurser for fagpersoner

Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Årligt

- Udføre koordinering af kurser for fagpersoner, mål for 2023 er 40 kurser årligt.
- Afholde kurser for fagpersoner.

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Dagtilbud	0	10	20	20

- Udføre monitorering og registrering af kurser for fagpersoner.
- Udføre supervision af undervisere.
- Udarbejde årlig statusoversigt.
- Udarbejde årlig statusrapport.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkeltstående aktiviteter

- Udarbejde undervisningsprogram til kurser for fagpersoner i 2020-21.
- Løbende rekruttere, uddanne, opkvalificering undervisere.
- Udarbejde guide til lærere, pædagoger og andre fagpersoner på skoler og i dagtilbud.
- Udarbejde slutevaluering i 2023.

Resultatmål for kurser for fagpersoner

Læringsmål for kursisterne

- Kursisterne opnår viden om LGBTI+personer, som minoritetsgrupper, med fokus på levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
- Kursisterne opnår viden om, hvordan stereotype, forsimplede og begrænsende normer og idealer for køn og seksualitet kan udgrænse og diskriminere LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne får kendskab til, hvordan sproglige normer, herunder fremstillinger af køn, krop, seksualitet og andre markører, interagerer og kan fungere som barrierer for relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne opnår kendskab til normkritiske og intersektionelle redskaber til at arbejde inkluderende og anti-diskriminerende med LGBTI+børn og unge og andre, der ikke passer ind i normerne.
- Kursisterne kender til konkrete redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination af LGBTI+personer og andre, der ikke passer ind i normerne.

Mål for kvalitetssikring af kurser for fagpersoner

- Indholdet på kurserne skal være fagligt velfunderet og praksisnært, således at det har en høj grad af relevans og anvendelighed for kursisterne.
- Kurserne skal være handlingsorienterede og komme med konkrete bud på faglige redskaber, der bidrager til nedbringelse af mobning, social eksklusion, diskrimination mv. på baggrund af kønsidentitet og/eller seksuel orientering.
- Kurserne skal styrke kursisters kompetencer i relationsarbejdet med LGBTI+børn og unge og til at skabe en større grad af inklusion af LGBTI+personer og mere plads til forskellighed i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering.
- Kurser for lærere og andre fagpersoner på skolerne, skal inspirere til at arbejde med LGBTI+relaterede temaer, i et normkritisk og intersektionelt perspektiv, i fag og temaforløb, hvor

der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den lærerfaglige praksis.

- Kurser for pædagoger og andre medarbejdere på dagtilbud, skal inspirere til at arbejde med nuancerede forståelser køn, seksualitet og mangfoldighed i relationsarbejdet med børn, samt til implementering af normkritiske og intersektionelle perspektiver og redskaber i den pædagogiske praksis.
- Underviserne på kurserne besidder specialiserede kompetencer i normkritisk pædagogik og intersektionelt perspektiv med et LGBTI+udgangspunkt, samt pædagogiske, didaktiske og socialfaglige LGBTI+kompetencer. Underviserne tilbydes supervision.
- Der samarbejdes med relevante LGBTI+initiativer og andre antidiskriminations- og inklusionsinitiativer med minoritetsbaseret efter behov og relevans, herunder fx AIDS-Fondet, LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Ung Trans, Sabaah, Priderne, MIX, SUMH – sammenslutningen af unge med handicap, m.fl.

Form og indhold for kurser for fagpersoner

- Kurserne tilrettelægges i henhold til læringsmålene og afhængigt af faggrupper ud fra følgende moduler:
 1. LGBTI+ levevilkår, sundhed, rettigheder og trivsel.
 2. LGBTI+kompetencer og relationskompetencer.
 3. Normkritisk og intersektionelt perspektiv i praksis.
 4. Praksiseksempler og -øvelser.
- Kursernes indhold er faglig relevant og praksisorienteret.
- Kursernes form består af en dynamisk kombination af oplæg og øvelser.
- Kursisternes praksiserfaringer inddrages i praksisøvelser og som referencer til det øvrige kursusindhold.
- Indholdet referer til den mest aktuelle og mest relevante faglige viden og forskning om LGBTI+, normkritisk og intersektionelt perspektiv, inkluderende og antidiskriminerende praksis, samt viden og erfaringer fra rettighedsorganisationer og andre relevante aktører.
- Der arbejdes med konkrete redskaber til brug i den daglige praksis.
- Kursernes varighed er 3 timer.
- Kurserne er tilrettelagt for hold på max. 20 og min. 5 deltagere. Større hold kan evt. imødekommes efter særlig aftale.

Anden efterspørgsel på undervisning mv. kan tilbydes såfremt der er ressourcer til det, og det ikke forhindrer udførelse af de primære aktiviteter. Alternativt kan undervisning, kurser, konsulentbistand mv. tilbydes mod betaling, der dækker alle udgifter. Dette bidrager til styrkelse af projektmålene uden ekstra omkostninger for Københavns Kommune.

Mål for undersøgelse blandt skolelever og LGBTIQA+personer

- Skoleelever rekrutteres på skoler i Københavns Kommune.
- LGBTIQA+personer rekrutteres i LGBTIQA+miljøerne i København Kommune.
- Undersøgelsen:
 - kan fungere som baselinemåling af trivsel i skolen blandt LGBTI+elever og derved anvendes til at understøtte og forbedre eksisterende trivselstiltag i Københavns Kommune.
 - kan fungere som inspiration til andre undersøgelser og målinger blandt LGBTI+personer i Københavns Kommune
 - kan bruges til inspiration og videreudvikling af Normstormernes undervisningsprogrammer og -materialer.
 - udarbejdes på baggrund af faglig viden om LGBTI+personers levevilkår og sundhed, herunder især viden om inkluderende kategoriseringer og anerkendende og anti-diskriminerende undersøgelsesdesign^{xix}

Antal respondenter aftales nærmere med Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune, anslået 700-1000 elever og 300-500 LGBTIQ+personer.

Mål for konference om normkritisk LGBTI+arbejde

- 50-100 personer har deltaget i konferencen.
- Konferencen har bidraget til:
 - at videreformidle Normstormenes viden og erfaringer til relevante fagpersoner og andre videnspersoner.
 - vidensdeling og -opbygning blandt relevante interesse- og vidensorganisationer.

Interne mål

- Projektet fungerer også som en attraktiv mødeplads for LGBTI+ unge, som kan agere ambassadører i LGBTI+miljøerne. Således forplantes det element af empowerment og kapacitetsopbygning, der sker internt i Normstormerne også i LGBTI+miljøerne. Målgruffokuseringen sikrer desuden forankring af projektet. Forankringen i miljøerne styrker yderligere grupper og enkeltpersoner til at bære viden, redskaber og LGBTI+kompetencer med videre i det generelle samfund.
- Normstormernes undervisere skal selv have erfaringer med ikke at passe ind i normerne for kønsidentitet og/eller seksuel orientering og/eller have andre minoritetserfaringer og/eller have en særlig interesse i normkritisk og intersektionelt LGBTI+arbejde.
- At have et særligt fokus på diversitet internt i undervisergruppen, herunder at arbejde med diversitet i rekruttering og organisering, således at undervisningen kan bygge bro til andre minoriteter, som også er LGBTIQ+.

Bemærkning til aktivitetsmål: Udarbejdelse af årlige statusoversigter, statusrapporter, slutevaluering og afholdelse af statusmøder er fælles for alle aktiviteter.

Målgrupper

Projektets målgruppe for skoleundervisning, er elever i henholdsvis 0. til 3. klasse, 4. til 6. klasse og 7. til 10. klassetrin primært på folkeskoler, sekundært privatskoler, ungdomsskoler og efterskoler, samt udsatte børn og unge, der har lidt eller ingen tilknytning til skolen. Desuden kan ungdomsklubber, idrætsforeninger, bosteder og andre steder, hvor børn og unge i Københavns Kommune færdes, også tilbydes undervisninger, såfremt det er relevant og ressourcemæssigt muligt.

Projektets målgruppe for kurser for *lærere og andre fagpersoner* er lærere, pædagoger, socialrådgivere, sundhedsplejersker m.fl. med kontakt til børn og unge i skolealderen. Projektets målgruppe for kurser for *personale på dagtilbud* er ledere, pædagoger, pædagogmedhjælper m.fl.

Evaluering

Overordnede mål og delmål kan, om nødvendigt, justeres i projektforløbets evalueringsfaser.

Skoleundervisninger:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper, 3 i hhv. primo 2021 og ultimo 2022 med elever.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra lærere og elever samt fokusgrupper.

Kurser for fagpersoner:

- Evaluering af aktivitetsmål udføres på baggrund af egne registreringer.
- Evaluering af resultatmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.
- Evaluering af kvalitetssikringsmål udføres på baggrund af egne registreringer, monitoreringer, evalueringsskemaer fra kursister.

Aktiviteter

Årligt

- Statusmøde.
- Koordinering af undervisninger/kurser.
- Afholdelse af undervisninger/kurser.
- Monitorering og registrering af undervisninger.
- Supervision af undervisere.
- Udarbejdelse af årlig statusoversigt.
- Udarbejdelse af årlig statusrapport.
- Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Løbende og enkelte aktiviteter

- Etablering af online bookingsystem i 2020.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 4. til 6. klasse i 2021.
- Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2020-21.
- Opdatering af undervisningsprogram til 7. til 10. klasse/Normstorm 2.0 i 2020-21.
- Udarbejdelse af undervisningsprogram til 0. til 3. klasse i 2022.
- Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud i 2021-22.
- Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer i 2021-22.
- Afholdelse af fokusgrupper i 2021-22.
- Konference om normkritisk LGBTI+skolearbejde i 2022.
- Slutevaluering med anbefalinger til fremtidige projekter og indsatser i 2023.
- Løbende rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere.
- Løbende opdatering af undervisningsprogram og -materialer, herunder digitalisering.
- Løbende opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge 2020-22.

Tidsplan og milepæle

Projektplan	2020		2021		2022		2023	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Opstartsmøde	■							
Årligt statusmøde			■		■		■	
Koordinering af skoleundervisninger	■							
Afholdelse af skoleundervisninger	■							
Opsøgende indsats med fokus på udsatte børn og unge		■		■		■		■
Opdatering af undervisningsprogram udskoling			■					
Udvikling af undervisningsprogram mellemtrin			■					
Udvikling af undervisningsprogram indskoling					■			
Koordinering af kurser for fagpersoner	■							
Afholdelse af kurser for fagpersoner	■							
Udarbejdelse af kursusprogram til fagpersoner	■							
Udarbejdelse af guide til fagpersoner på skoler og i dagtilbud				■	■			
Udarbejdelse og opdatering af undervisningsmaterialer	■		■		■		■	
Digitalisering af undervisningsmaterialer		■		■		■		■
Etablering og vedligeholdelse af online bookingsystem	■		■		■		■	
Rekruttering, uddannelse og opkvalificering af undervisere	■		■		■		■	
Supervisionsmøder	■							
Monitorering af undervisninger/kurser	■		■		■		■	
Afholdelse af fokusgrupper			■			■		
Undersøgelse blandt skoleelever og LGBTIQA+personer			■		■			
Planlægning og afholdelse af konference					■	■		
Halvårlig statusoversigt	■		■		■		■	
Evaluering/statusrapport/slutevaluering		■		■		■		■

■ Fælles ■ Skoleundervisninger ■ Kurser for fagpersoner

Projektets vilkår for koordinering af undervisning, især afhængighed af undervisningsplanlægningen fra skolernes og dagtilbuddenes side, udgør et usikkerhedsparameter, som er et vilkår for al planlægning og udførelse af aktiviteter i projektet. Dertil kommer, at det løbende kan være nødvendigt at tilpasse undervisningens og kursernes programmer og indhold grundet erfaringer fra praksis. Det kan derfor blive nødvendigt at justere og ændre tidsplan og aktiviteter undervejs.

Plan for status

Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen. Statusoversigt udarbejdes hver 6 måned, herunder en årlig status over aktiviteter og resultater. Slutevaluering udarbejdes i 2023.

Der afholdes 6 - 8 supervisionsmøder årligt, hvor projektleder, projektmedarbejder, undervisningskoordinator, samt undervisere, ud over supervision, gør status, deler viden og udvikler på undervisningen/projektet.

Personaleressourcer og organisering

Tidsforbrug og kvalifikationer

Projektleder ca. 30 timer/uge.

Kris Vinther, Projektleder, Interkulturel/International Socialrådgiver med speciale i køns- og seksualitetsminoriteter.

Specialistviden inden for normkritisk LGBTI+skolearbejde i et anti-diskriminerende og intersektionelt perspektiv, LGBTI+sundhed, -levestandard, -rettigheder, -kompetencer, særligt udsatte LGBTIQ+personer, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere samt indgående kendskab til LGBTIQ+miljøerne.

Undervisningskoordinator ca. 12 timer/uge i 2020, herefter ca. 20 timer/uge fra 2021.

Erfaring med koordinering og kommunikation samt indgående kendskab til normkritik, intersektionalitet, LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne.

Projektmedarbejder ca. 30 timer/uge fra 2021.

Specialiseret viden om normkritisk pædagogik og didaktik i et intersektionelt LGBTIQ+perspektiv. Indgående kendskab til LGBTI+unge, LGBTI+levestandard og LGBTI+miljøerne samt erfaring med udvikling af undervisningsmaterialer, undervisning, træning og supervision af unge undervisere.

Eksterne oplægsholdere/konsulenter, ca. 6-8 gange/år.

Oplæg, workshops, undervisning eller lignende udarbejdes og udføres i samarbejde med relevante konsulenter med speciale i LGBTIQ+ i et normskritisk og intersektionelt perspektiv samt specialiserede minoritetsbaserede aktører som LGBT+ Ungdom, LGBT Asylum, Sabaah, Priderne, Café AURA, Transit, TransAktion, FSTB - foreningen for støtte til transkønnede børn, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival, SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, Normkritisk Forening, Køn i pædagogik m.fl. samt Danske Skoleelever og andre relevante elevorganisationer.

Organisering af projektet

Efter aftale med projektejer i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune etableres Normstormerne som en selvstændig organisation, som varetager videreførelsen af projektet, herunder projektledelse, koordinering mv.

Samarbejde

For at sikre forankring, bl.a. i miljøerne, samt sikre kvalitet og videreformidling har Normstormerne allerede løbende og tilbagevendende samarbejder med bl.a.: LGBT+ Ungdom, Sabaah, Priderne, Café AURA, TransAktion, Transpolitisk Forum, MIX - Copenhagen - LesbianGayBiTrans Filmfestival og SUMH - sammenslutningen af unge med handicap, dertil kommer en længere række andre enkelt- eller kortvarige samarbejder med andre aktører, som arbejder med børn og unges trivsel og/eller inklusion, diskrimination,

mobning, rettigheder, seksuel sundhed mv. I takt med at nye aktører markerer sig på feltet etableres relevante samarbejder løbende.

Økonomi

Budget	2020	2021	2022	2023
Undervisning 7. til 10. klasse	736.288	790.048	769.888	703.808
Undervisning 3. til 6. klasse	0	452.816	393.568	367.248
Undervisning 0. til 3. klasse	0	0	469.616	376.768
	736.288	1.242.864	1.633.072	1.447.824
Undervisning af lærere og andre fagpersoner på skolerne	346.864	266.224	266.224	252.784
Undervisning af personale på dagtilbud	0	346.864	346.864	252.784
	346.864	613.088	613.088	505.568
I alt	1.083.152	1.855.952	2.246.160	1.953.392

*ekskl. evt. vikardækning

Detaljeret budget kan fremsendes.

ⁱ LGBTI står for (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex) lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og interkønnede. Plusset bruges som udvidelse af betegnelsen i erkendelse af at 'LGBTI' ikke er tilstrækkeligt inkluderende, når LGBTI-gruppen skal beskrives. Plusset repræsenterer således de ikke nævnte identiteter: Aseksuelle, Panseksuelle, Queerpersoner mv.

ⁱⁱ Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

ⁱⁱⁱ Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{iv} Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^v Lige og ulige? Homoseksuelle, biseksuelle og transkønnedes levevilkår. CASA. 2009

^{vi} LGBT-Liv: Rapport om behovet for viden og indsatser for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. LGBT-liv/STOPAIDS. 2011

^{vii} LGBT-sundhed - Helbred og trivsel blandt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner. Statens Institut for folkesundhed. 2015

^{viii} Nydanske LGBT personers levevilkår. ALS Research. 2015

^{ix} EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^x EU LGBT survey - European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey, FRA, 2013

^{xi} I undersøgelsen afdækkes LGBT+ personers oplevelser og holdninger til en række spørgsmål om blandt andet Aarhus som by, trivsel og ensomhed, LGBT+ fællesskaber, åbenhed og diskrimination. <https://cdn.aarhus.dk/media/23486/fuld-rapport-aarhus-kommune-lgbtplus-personer-18-03-2019.pdf>

^{xii} <http://www.klfnet.dk/aktuelt/nyhed/artikel/vi-har-brug-for-en-normstorm/>

^{xiii} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 11

^{xiv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xv} Københavns Kommunes LGBTI+ POLITIK 2019-2023 - En ligeværdig del af fællesskabet, 2018, side 13

^{xvi} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xvii} Data fra Normstormernes evalueringsskemaer fra projektperiode 2016-2019

^{xviii} <https://www.emu.dk/grundskole>, Undervisningsministeriet, 2019

^{xix} En faldgrube i forbindelse med design af LGBTI+undersøgelser, er at manglende LGBTI+kompetencer og viden om målgruppen resulterer i undersøgelsesdesigns der ekskluderer store dele af målgruppen, og/eller som producerer falske resultater.

BU52 Videreførelse og udvidelse af projektet Normstormerne

Baggrund

Budgetnotatet er bestilt af Radikale Venstre (B).

Indhold

Siden etableringen i 2012 har Normstormernes 'ung-til-ynge'-undervisere undervist flere end 10.000 københavnske folkeskoleelever i 7. til 10. klasse i normer for køn og seksualitet samt handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination. Projektet har oplevet en stor efterspørgsel på undervisningen og Normstormernes evaluering af forløbene viser en høj tilfredshed blandt elever og lærer. Børne- og Ungdomsforvaltningen har i forbindelse med budgetforhandlingerne 2016 finansieret projektet med 500.000 kr. årligt i perioden 2016-2019. Bevilling udløber således i indeværende år.

Det ønskes, at projektet Normstormerne videreføres i perioden 2020-23 og gradvist udvides til at omfatte elever i indskoling og på mellemtrin samt udbyde kurser for lærer og andre fagpersoner på skolerne og medarbejdere i dagtilbud.

Projektets formål

Gennem undervisning i LGBTI+-relaterede emner skal projektet bidrage til at skabe plads til forskellighed, give børn og unge handlemuligheder til at modarbejde mobning, nuancere forståelsen af køn og seksualitet samt øge trivslen for alle børn og unge. Derudover skal lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud opkvalificeres i LGBTI+-kompetencer med henblik på at få redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination. Projektet bidrager således til at opfylde målsætningerne i Københavns Kommunes LGBTI+ politik 2019-2023 – *En ligeværdig del af fællesskabet*.

Projektets indhold

Normstormernes tilgang er dialogbaseret, bygger på inddragelse og sætter fokus på de normer, som muliggør diskrimination og mobning relateret til LGBTI+/køn og seksualitet samt det fælles ansvar for inklusion. Med denne tilgang undgås, at individer eller minoritetsgrupper udstilles og undervisningen bliver vedkommende for eleverne. Undervisningen er relevant i fag og temaforløb, hvor der er fokus på identitet, rettigheder, trivsel og diskrimination, herunder sundheds- og seksualundervisning, samfundsfag, dansk m.fl.

De konkrete aktiviteter i projektet er:

- Udarbejde et undervisningsprogram til 0. til 3. klasse og 4. til 6. klasse.
- Opdatere undervisningsprogram til 7. til 10. klasse.
- Udvikle undervisningsmaterialer til brug for fagpersoner.
- 60 årlige undervisninger for elever i 7. til 10. klasse.
- Tilbyde undervisning til elever i 0. til 3. klasse fra 2021 og 4. til 6. klasse fra 2022.
- Tilbyde kurser for lærere og andre fagpersoner i skolerne fra 2020 samt til medarbejdere i dagtilbud fra 2021, så indsatsen bliver bredere og bedre forankret.
- Udføre en undersøgelse blandt skoleelever i 2021 som baseline for trivsel i skolen.
- Afholde konference om normkritisk LGBTI+-skolearbejde i 2022.
- Afholde årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Tabel 1 viser aktivitetsmål for skoleundervisninger i projektet og tabel 2 viser aktivitetsmål for kurser for fagpersoner.

Tabel 1) Aktivitetsmål for skoleundervisning

Klasser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Udskoling (7.-10. klasse)	60	60	60	60
Mellemtrin (4.-6. klasse)	0	10	30	40
Indskoling (0.-3. klasse)	0	0	10	40

Tabel 2) Aktivitetsmål for kurser for fagpersoner

Kurser/Årligt	2020	2021	2022	2023
Lærere m.fl.	10	20	20	20
Personale i dagtilbud	0	10	20	20

Forventet adfærdsmæssig effekt og opfølgning

Tabel 3 – Oversigt over målsætning for adfærdseffekter og evaluering i budgetønsket

Målgruppe	Indsats	Målsætning	Evaluering af indsatsen
Folkeskoleelever i indskoling, mellemtrin og udskoling i alle områder af København.	Undervisning i normer for køn og seksualitet og handlemuligheder til at bekæmpe diskrimination.	Eleverne gives handlemuligheder til at nuancere forståelsen af køn og seksualitet, oplever øget trivsel og har redskaber til at modarbejde mobning og diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.
Lærer og andre fagpersoner på skolerne samt medarbejdere i dagtilbud	Kurser for opkvalificering i LGBTI+ kompetencer.	Fagpersonerne får redskaber til at arbejde mere inkluderende og forhindre mobning eller diskrimination.	Normstormerne evaluerer på aktivitetsmål, resultatmål og kvalitetsmål årligt. Årligt statusmøde med Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Økonomi

Tabel 4 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2020 p/l)	Styringsområde	2020	2021	2022	2023	I alt
Undervisning til 7. til 10. klasse	Service	736	790	770	704	3.000
Undervisning til 4. til 6. klasse	Service	0	453	394	367	1.214
Undervisning til 0. til 3. klasse	Service	0	0	470	377	847
Elevundervisning i alt		736	1.243	1.634	1.448	5.061
Undervisning af lærer m.fl. på skolerne	Service	347	266	266	253	1.132
Undervisning af personale i dagtilbud	Service	0	347	347	253	947
Undervisning af fagpersonale i alt		347	613	613	506	2.079
Udgifter i alt		1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Midlerne dækker undervisning af elever og kurser for fagpersonale, og er således eksklusive evt. vikardækning.

Risikovurdering og proces

Der er ingen risici forbundet med forslaget.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 5 – Udgifter til service, overførsler eller finansposter:

(1.000 kr. – 2020 p/l)	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ Udgift (I/U)	2020	2021	2022	2023	I alt
Service	BUU	3350, Undervisning	U	1.083	1.856	2.247	1.954	7.140
Udgifter i alt				1.083	1.856	2.247	1.954	7.140

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her) X											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		☐
Adresse og matrikelnummer											

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Budgetaftale 2012	0,5	0,5	0,5	0,5				
Budgetaftale 2016					0,5	0,5	0,5	0,5
Afsatte midler i alt	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

[Tilpas tabellen såfremt der er afsat midler i tidligere år end 2016 eller senere end 2022]

Gorm Anker Gunnarsen (Ø)

Spørgsmål om cykel-transport af børn og unge med handicap

20. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0832942

Dokumentnummer
2020-0832942-1

Kære Gorm

Du har den 20. oktober 2020 stillet nedenstående spørgsmål til forvaltningen:

- *Hvilke eksempler findes på velfungerende cykel-transport af børn og unge med handicap?*
- *Hvilke fordele og ulemper mener forvaltningen, der vil være, hvis handicap-transport omstilledes til cykler?*

Besvarelse

1. Hvilke eksempler findes på velfungerende cykel-transport af børn og unge med handicap?

Forvaltningen har ikke arbejdet med cykeltransport af børn og unge med handicap som et indsatsområde, men der findes enkelte eksempler, der vedrører spørgsmålet.

Idrætsprojektet under Københavns Kommune har aktuelt 12 batteridrevne ladcykler på deres baser rundt i byen. Ladcyklerne anvendes dog primært til udsatte børn og unge og i mindre grad til børn og unge med funktionsnedsættelser. For sidstnævnte målgruppe er der ikke tale om transport, men i stedet cykling som en pædagogisk aktivitet.

Der findes eksempler på, at forældre efter en konkret og individuel vurdering er blevet bevilget egen ladcykel som et hjælpemiddel i forbindelse med transport.

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

2. Hvilke fordele og ulemper mener forvaltningen, der vil være, hvis handicap-transport omstilledes til cykler?

Indledningsvist skal det bemærkes, at der ikke er udarbejdet en analyse om at omstille handicaptransport til cykler. Børn og unge, der har behov for transport, er en meget forskelligartet gruppe, og det vil være nødvendigt at foretage nærmere analyser for at kunne give et fyldestgørende svar på konsekvenser heraf, herunder for fordele og ulemper. Svaret er derfor mere overordnet i forhold til forvaltningens generelle retningslinjer i forhold til transport af børn og unge med særlige behov.

Hovedprioriteten for forvaltningens anvisninger og beslutninger i forhold til transport af børn og unge med særlige behov er, at kørslen bliver så stabil, kort og omkostningseffektiv som muligt. Disse retningslinjer er fastlagt på baggrund af lovgivningen og ud fra en afvejning af blandt andet barnets tarv, økonomi og miljøhensyn. I praksis betyder det, at børn i specialdagtilbud, basispladser, elever i specialundervisnings-tilbud og unge i særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, som har behov for transport, hvor det er muligt, transporteres i fællestransporter.

Transport på cykel vil formentlig have en positiv effekt for klimaet og miljøet. Det skal dog ses i relation til, at cykeltransport formentlig i nogle tilfælde vil medføre en længere transporttid, og der kan være bekymring om, at cykeltransport for en væsentlig del af de involverede børn og unge ikke vil kunne lade sig gøre, da det ikke vil være sikkert eller praktisk muligt.

Venlig hilsen

Jurgita Versiackaite-Pedersen
Specialkonsulent

Klaus Mygind (F)

Spørgsmål om børn med autisme

Kære Klaus

Du har den 19. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål til forvaltningen vedrørende børn med autisme:

Kan BUF oplyse mig om, hvor mange børn og unge i den skolepligtige alder i København, der ikke går i skole? Jeg har fået oplyst, at på landsplan er dette tal ca. 1/3, hvilket virker helt urealistisk højt.

Besvarelse

Udarbejdelse af en oversigt over, hvor mange børn med en autisme-diagnose i den skolepligtige alder og med bopæl (BBR-adresse) i Københavns Kommune der samlet er i kommunen, og hvor stor en andel heraf, som ikke er indskrevet på en skole i kommunen, kræver adgang til oplysninger om, hvilke børn der har en autisme-diagnose, og hvilke børn der ikke er indskrevet på en skole.

Forvaltningen har oplysninger om, hvilke børn der ikke er indskrevet i et skoletilbud på kommunens skoler, men forvaltningen har ikke et centralt register over børn med autisme i Københavns Kommune. En sådan oversigt vil kræve et specialudtræk af data fra Danmarks Statistik. Samtidig vil det skulle afklares, om forvaltningen kan få adgang til CVR-oplysninger for de enkelte børn med en autisme-diagnose på en sådan oversigt. Da der er tale om personfølsomme oplysninger er det umiddelbart forvaltningens vurdering, at det vil kræve en godkendelse fra datatilsynet, men forvaltningen har ikke afklaret dette nærmere.

På baggrund af ovenstående kan forvaltningen ikke umiddelbart svare på det stillede spørgsmål. Forvaltningen kan derimod svare på, hvor mange børn i den skolepligtige alder og med bopæl (BBR-adresse) i Københavns Kommune der generelt er i kommunen, og hvor stor en

27. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0830858

Dokumentnummer
2020-0830858-1

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15

andel heraf, som ikke er indskrevet i en skole i kommunen. Er der ønske om en sådan oversigt, vil forvaltningen udarbejde det snarest.

Med venlig hilsen

Jurgita Versiackaite-Pedersen
Specialkonsulent

Helle Bonnesen (C)

Spørgsmål om private/ eksterne leverandører af undervisningsmateriale

27. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0839658

Dokumentnummer
2020-0839658-1

Kære Helle

Du har på BUU-mødet den 7. oktober 2020 spurgt efter:

Hvorvidt forvaltningen har kendskab/ en liste over private / eksterne leverandører af undervisningsmaterialer.

Besvarelse

Skolerne beslutter selv lokalt, hvilke undervisningsmidler der skal benyttes i undervisningen.

I praksis er det almindeligvis sådan, at skolerne indkøber en del materiale, låner en del materiale via Center for Undervisningsmidler samt anvender materialer, som er frit tilgængelige via internettet, fx ministeriets platform Emu.dk. Desuden indgår også undervisningsmaterialer i Åben Skole regi, herunder fx teaterforestillinger, oplæg af eksterne mv.

Forvaltningen fører ikke oversigter over udbydere af undervisningsmaterialer og ligeledes heller ikke, hvilke indkøb skolerne foretager.

Venlig hilsen

Jurgita Versiackaite-Pedersen
Specialkonsulent

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009382160

Man-tor
9-16
Fre
9-15